

THE FAITH magazine

Revistă de
cultură și
spiritualitate
editată de
Mitropolia
Ortodoxă
Română a
celor două
Americi

April - June 2024 | Volume 73 | No 2

SPIRITUALITATE

Fr. Nicolae Clempuş

The 85th Congress of the Romanian Orthodox Archdiocese of the United States of America

Pr. Nicolae Codrea

Cel de-al V-lea Congres al Episcopiei Ortodoxe Române a Canadei

Sfânta Liturghie -
„experiența isihastă”
a comunității în
comuniune de
rugăciune

contents

FR. NICOLAE CLEMPUȘ

The 85th Congress of the Romanian Orthodox Archdiocese of the United States of America | **3**

PR. NICOLAE CODREA

Cel de-al V-lea Congres al Episcopiei Ortodoxe Române a Canadei | **7**

PR. BOGDAN COJOLEANCĂ

Pastorația copiilor bolnavi | **10**

PR. PROF. UNIV. DR. VIOREL SAVA

Sfânta Liturghie - „experiența isihastă” a comunității în comuniune de rugăciune | **16**

ARHIDIAC. DR. ADRIAN SORIN MIHALACHE

Tainele rațiunii și veșmântul matematic al universului | **22**

St. JOHN OF DAMASCUS

Ascension of the Lord | **26**

NEWS

LILIANA CRĂCIUN

Hram și instalare de nou preot paroh la Long Valley, New Jersey | **29**

FR. ESTEBAN DÍAZ

Feast day of the Orthodox Church of St. John the Vallachian, Barranquilla, Atlantico, Colombia | **31**

LAURA IONESCU

ROYA 2024 Spring Retreat | **33**

Congresul AROLA | **36**

PR. GEORGE BAZGAN

Sărbătorirea hramului la Edmonton, Alberta, Canada | **40**

PROTOSINGHEL IEREMIA BERBEC

Înălțarea Domnului – hramul de vară al Mănăstirii „Sfântul Dimitrie cel Nou” | **42**

FR. VASILE AILENI

The 75th Anniversary of St. Nicholas Romanian Orthodox Church in Shrewsbury, MA | **44**

RECENZIE DE PROTOS. DR. MAXIM MORARIU

Jertfire pe altarul cuvântului | **45**

EDITORIAL BOARD

His Eminence Metropolitan Nicolae

His Grace Bishop Ioan Casian

V. Rev. Fr. Vasile Mureșan

V. Rev. Fr. Daniel Ene

The Faith Magazine is published quarterly by the Romanian Orthodox Metropolia of the Americas. Opinions published in this magazine do not necessarily reflect the position of the Romanian Orthodox Metropolia of the Americas unless so stated.

Annual Subscription:

USA, \$10.00

CANADA, \$15.00

INTERNATIONAL, \$25.00

Postmaster send address changes

to Credința – The Faith,

5410 North Newland Avenue,

The 85th Congress of the Romanian Orthodox Archdiocese of the United States of America

FR. NICOLAE CLEMPUȘ

From July 5th to July 7th, 2024, the 85th Congress of the Romanian Orthodox Archdiocese of the United States of America was held at Annunciation Cathedral in Olmsted Falls, Ohio. Priests and delegates from Romanian Orthodox parishes in the U.S. began arriving on Thursday evening, during which time the Eparchial Council meeting and joint dinner were held at the church.

In keeping with the tradition of the Archdiocese since its founding, the work of the Congress began with the Divine Liturgy followed by a Te-deum service to open the proceedings and a Panikhida for the hierarchs, priests and deacons who have passed away.

After lunch, the opening prayer and attendance was taken. His Eminence

Metropolitan Nicolae, Archbishop of the Romanian Orthodox Archdiocese of the United States of America and Metropolitan of the Romanian Orthodox Metropolia of the Americas, welcomed all the priests and delegates from all corners of the United States, and mentioned that for the first time in the history of our Archdiocese and Metropolia, we have representatives from four Latin American parishes present: The Romanian Orthodox Mission of St. John the Wallachian of Barranquilla, Colombia, the Romanian Orthodox Mission of St. Joseph the New of Partoș, Quito, Ecuador, the parish of St. Silouan the Athonite of Concepción, Chile and the parish of Holy Emperors Constantine and Helen of Caracas, Venezuela.

Following the Hierarch's word and approval of the agenda, the following committees were nominated and approved:

event

the Congress Secretariat, the Credentials and Validation Committee, and the Nominating Committee. The minutes of the 2022 Archdiocesan Congress held at the Holy Trinity Parish in Troy, MI were then read and approved.

Metropolitan Nicolae then presented a rich and well-documented report of pastoral missionary activity for the past two years. With two continents in his pastoral care, His Eminence Metropolitan Nicolae has labored "with time and without time" in all areas of pastoral-missionary report, catechetical, editorial, social-philanthropic and charitable activities, all compiled in an impressive and detailed report.

An important part of the Congress of 2024 were the conferences held in connection with the Homage Year established by the Holy Synod of the Romanian Orthodox Church. The year 2024 has been established as the Homage Year of the Pastoral Care of the Sick and the Commemorative Year of All Unmercenary Saints. Fr. Bogdan Cojoleancă, from St. Gregory the Theologian Romanian Orthodox Parish in Greenville, SC, presented the conference, "Pastoral care of Sick Children" a vision springing from his own experience in taking care of children with special needs and beyond. Prezbytera Andaluza Mureșan then presented the religious education program "Let the children come to me", a new model of religious education based on the Montessori style of education.

Before dinner, several activity reports were presented on the first day of the Congress: the report of the Education Department, presented by Mirela Manga, the report of the Publications Department, presented by Fr. Vasile Mureșan and the report of the Youth Organization (ROYA), presented by Serafima Sirca.

The first day of the Archdiocesan Congress ended with a meeting of the priests with His Eminence Archbishop and

Metropolitan Nicolae, where missionary and administrative matters were discussed.

The second day of the Congress, Saturday, July 6, 2024, was opened with a presentation by Fr. Paul Jannakos (Chancellor of the Midwest Diocese of the OCA) titled: Orthodox Spirituality and Healing from Addiction. Immediately after the presentation, those present divided into working groups and discussed the presentations coming up with their own conclusions and questions, highlighting the essential role of the Church in healing various addictions in people's behavior.

After the financial reports, the plenary of the Congress voted on the new budget proposal and some changes that were proposed by the finance committee.

Fr. Daniel Ene then introduced, one by one, those representing the four Latin American parishes under the jurisdiction of the Romanian Orthodox Metropolia of the Americas. Each community introduced themselves with a short video and then the delegates took turns to speak. Each one expressed their joy and great satisfaction in their souls, appreciating the love and help they received from His Eminence Metropolitan Nicolae and Fr. Daniel Ene. All four of these parishes were paired with one of the parishes of the Romanian Orthodox Archdiocese of the USA and officially received the pairing document.

Then followed another session of reports, namely, Mrs. Alina Stan presented the activity report of the Ladies Organization - AROLA, Fr. Calin Barbolovici presented the activity report of the Ohio and Center USA Deanery, Fr. Daniel Ene presented the activity report of the Deanery of New York, New England and Eastern USA and Fr. Mihai Bălan presented the activity report of the Western USA Deanery. On this occasion, a new territorial organization was proposed by adding a new Southern

Deanery that will include several parishes in the South and Southeast area of the USA.

Metropolitan Nicolae then appointed Fr. Dean Daniel Ene, Administrative Vicar of the Romanian Orthodox Archdiocese of the USA and Fr. Stefan Dragoi as Diocesan Secretary. The Nominating Committee then came up with the following proposals: the Rev. Daniel Ene, Dean of the Diocese of New York, New England and Eastern-New York, Fr. Călin Barbolovici, Dean of the Diocese of Ohio and Central USA, Fr. Teodor Alin Gîrloanța, Dean of the Diocese of Western USA, Fr. Iulian Aniței, Dean of the Southern USA Diocese, Fr. Petru Neaga, President of the Eparchial Consistory and Fr. Nicolae Clempuș, President of the Metropolitan Consistory. The proposal from the Holy Trinity Romanian Orthodox Church in Philadelphia to host the 86th Archdiocesan Congress in 2026 was then accepted.

Thanking all those present for their participation and involvement, in his closing remarks, His Eminence Metropolitan Nicolae wished those present a safe journey home and asked them to take the well wishes in their parishes and to present the decisions taken at the Congress to the parish councils and parishioners. Thanks were extended to the host parish and the community of Annunciation Church in Olmsted Falls, Ohio, Fr. Petru Neaga and the Parish Council for the good organization and hosting of the Congress. The Vespers service concluded the second day of the Archdiocesan Congress.

The 85th Congress of the Archdiocese concluded on Sunday, July 7, 2024, with the Divine Liturgy celebrated by His Eminence Metropolitan Nicolae with all the priests and deacons present at the Congress. In his

homily, Metropolitan Nicolae mentioned the groups of Romanian and American saints honored on the 2nd Sunday after Pentecost:

"We can say that the saints are the Romanian or American friends of Christ who pray for each one of us, for we all receive at baptism the name of a patron saint. It is fitting that we pray to all the Romanian and American saints, from St. Andrew to St. John Jacob, from St. Herman to St. Mardarije, to continue to pray for us and to enlighten us on the way of salvation. The Troparion of the Romanian saints says very beautifully: "The Word of God has sprung up on Romanian soil and the ancient Church has been adorned with saints". The mystery of our sanctification on this earth is the spreading of the word in our souls, a spreading which we then share with our fellow human beings. This has been the mystery of Christianity for two thousand years: God reveals Himself, God sends His Spirit; we must cultivate this revelation and share it with others, and thus we will be on the path of holiness."

The Divine Liturgy was also attended by His Excellency Mr. Andrei Muraru, Ambassador of Romania to the USA, who addressed a word to the participants of the Congress.

At the end of the service, His Eminence Metropolitan Nicolae congratulated the servants and faithful of the Annunciation Cathedral for the 88th anniversary of existence and uninterrupted activity in this part of the American continent. Fr. Petru Neaga and Fr. Ioan Gherman officially received the American Metropolitan Cross.

eventiment

Cel de-al V-lea Congres al Episcopiei Ortodoxe Române a Canadei

PR. NICOLAE CODREA

În perioada 7-9 iunie 2024, Parohia Ortodoxă Română cu hramurile *Sf. Nicolae și Sf. Proroc Ilie Tesviteanul* din Surrey/Vancouver (British-Columbia) a fost gazda celui de-al V-lea Congres al Episcopiei Ortodoxe Române a Canadei. La acest moment festiv, a participat și Înaltpreasfințitul Părinte Iosif, Arhiepiscopul Ortodox Român al Europei Occidentale și Mitropolitul Ortodox Român al Europei Occidentale și Meridionale, delegatul Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

Vineri, 7 iunie, la orele după-amiezii, potrivit programului congresului, a fost organizată o conferință pastorală. În cadrul acesteia, Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Iosif a împărtășit celor prezenți un cuvânt duhovnicesc din bogata sa experiență pastoral-misionară desfășurată de-a lungul timpului pentru românii din diapora europeană. Aceasta a fost apreciată de cei prezenți. La final a urmat o sesiune de întrebări și răspunsuri.

Ziua de 8 iunie a debutat cu oficierea Sfintei Liturghii de către Preasfințitul Părinte

eveniment

Episcop Ioan Casian înconjurat de preoții eparhiei prezenți la congres. La finalul acesteia a fost oficiată o slujbă de Te-Deum. În continuare, chiriarhul a rostit rugăciunea de deschidere a lucrărilor celui de-al V-lea congres al Episcopiei Ortodoxe Române a Canadei. Mai apoi, Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Iosif a dat citire mesajului transmis de către Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu prilejul desfășurării congresului Episcopiei Ortodoxe Române a Canadei și a adresat un cuvânt de salut participanților la congres.

În continuare, s-a făcut apelul nominal și aprobarea Agendei congresului. De asemenea, au fost aprobate și votate secretariatul congresului, precum și comisiile de atestare și de nominalizare din cadrul adunării eparhiale. Întreaga audiență a aprobat Procesul-verbal al Congresului din anul 2022 găzduit de către Parohia cu hramurile *"Sf. Ștefan cel Mare și Sf. Nectarie de Eghina"* din Oshawa, Ontario. Lucrările congresului au continuat cu prezentarea raportului de activitate al Preasfințitul Părinte Episcop Ioan Casian. Totodată, au fost prezentate și rapoartele de activitate ale Părintelui Nicolae Codrea, secretar eparhial, Pr. Petruță Busuioc, inspector eparhial, precum și ale părinților protopopi Viorel Țencaliuc și Dorin-Călin Marincaș. La rândul său, Pr. Protos. Maxim Morariu a prezentat raportul de activitate al serviciului exarhat din ultimii doi ani.

La începutul sesiunii a doua a congresului, Înaltpreasfințitul Părinte Nicolae, Arhiepiscopul Ortodox Român al Statelor Unite ale Americii și Mitropolitul Ortodox Român al celor două Americi, a adresat un cuvânt de salut ierarhului, preoților și delegațiilor parohiilor prezente la cel de-al V-lea Congres al Episcopiei Ortodoxe Române a Canadei.

Mai apoi, participanții la congres au ascultat și rapoartele organizațiilor AROLA și ROYA din cadrul Mitropoliei Ortodoxe Române a celor două Americi. Ele au fost prezentate de

către Nicoleta Ștefan, respectiv Valentin Cioană. Carmen Ognean, coordona-toarea Departamentului de Educație al Episcopiei Ortodoxe Române a Canadei, a prezentat raportul privind taberele și activitățile dedicate tinerilor și copiilor din cadrul Episcopiei Ortodoxe Române a Canadei. Departamentul financiar a prezentat raportul pentru perioada 2022-2024, precum și planul financiar pentru perioada următorilor doi ani. În continuare, au fost aleși membrii Consiliul Eparhial, Consistoriului Mitropolitan și Consistoriului Eparhial pentru următoarea perioadă. Părintele Nicolae Codrea, secretar eparhial, a dat citire mesajelor oficiale care vor fi transmise autorităților canadiene federale, provinciale și locale din partea Episcopiei Ortodoxe Române a Canadei cu prilejul organizării celui de-al V-lea congres al eparhiei. Cei prezenți au stabilit ca următorul congres, din anul 2026, să fie găzduit de către Catedrala episcopală cu hramurile *Sf. Mc. Gheorghe și Sf. Mc. Epictet și Astion* din Saint-Hubert (Quebec). Data congresului va fi stabilită ulterior.

Târnosirea Bisericii parohiale cu hramurile Sf. Nicolae și Sf. Proroc Ilie Tesviteanul din Surrey/Vancouver

Duminică, 9 iunie 2024, într-o atmosferă solemnă de sărbătoare, Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Iosif, alături de Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Nicolae și Preasfințitul Părinte Episcop Ioan Casian, precum și de preoții parohiilor eparhiei prezenți la congres, a oficiat slujba de târnosire a bisericii parohiale și mai apoi Sfânta Litughie. După citirea pericopei evanghelice, Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Iosif a adresat un bogat cuvânt de învățătură. De asemenea, la momentul potrivit, Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Nicolae a explicat semnificația slujbei de sfințire a bisericii, pentru întreaga comunitate parohială, și i-a îndemnat pe cei prezenți la sfințirea și înnoirea vieții lor în Duhul Sfânt.

La finalul slujbei, Preasfințitul Părinte Episcop Ioan Casian, în semn de aleasă prețuire pentru rodnică și bogată activitate pastoral-misionară, l-a hirotesit pe Pr. Corneliu-Iulian Dragomir întru *iconom-stavrofor*, acodându-i brâul și bedernița. Totodată, i-a dăruit părintelui paroh în numele parohiei și o icoană cu ocrotitorii ei - Sf. Ierarh Nicolae și Sf. Proroc Ilie Tesviteanul. Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Nicolae, i-a acordat Pr. Corneliu-Iulian Dragomir distincția *Crucea Americană Mitropolitană*, alături de o icoană a Sfântului Ierarh Nicolae. În continuare, Preasfințitul Părinte Ioan Casian i-a acordat Preotesei Ligia Dragomir o diplomă de vrednicie alături de medalia festivă a Episcopiei Ortodoxe Române a Canadei, pregătită pentru acest congres. Chiriarhul a acordat mai multe diplome de vrednicie și medalii ctitorilor și binefăcătorilor bisericii, precum și mai multor clerici și laici din cadrul eparhiei pentru întreaga activitate pastoral-misionară. La frumoasele evenimente ale Parohiei Sf. Nicolae și Sf. Proroc Ilie Tesviteanul din Surrey /Vancouver a participat și Excelența Sa, Gabriel Rotaru, Consulul General al României la Vancouver, care a primit, în semn de apreciere, o medalie din partea Preasfințitului Părinte Episcop Ioan Casian.

La rândul său, Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Iosif, a prezentat Preasfințitului Părinte Ioan Casian, precum și Episcopiei Ortodoxe Române a Canadei, spre întărire duhovnicească, un fragment din Sfintele Moaște ale Sfântului Ierarh Calinic de la Cernica, darul de mare preț al Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu prilejul desfășurării celui de-al V-lea Congres al Episcopiei Ortodoxe Române a Canadei. Înaltpreasfinția Sa, a dat citire actului de donație care a însoțit Sfintele Moaște, iar mai apoi a acordat Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Nicolae distincția eparhială Ordinul *Mitropolit Visarion Puiu*, cruce și egolpion, a Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei

Occidentale și Meridionale. Aceeași distincție a fost acordată și Preasfințitului Părinte Episcop Ioan Casian. La rândul său Pr. Corneliu-Iulian Dragomir a primit o cruce pectorală ca distincție din partea Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale.

Preasfințitul Părinte Episcop Ioan Casian a dăruit celor doi oaspeți de seamă, Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Iosif și Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Nicolae câte o icoană a Mântuitorului Iisus Hristos Pantocrator, alături de albumul în limba franceză *Jesus. L'encyclopédie*.

La final, toți credincioșii prezenți la frumoasele evenimente s-au închinat în Sfântul Altar, sărutând Sfânta Evanghelie, Sfânta Cruce și Sfânta Masă. Cu toții au primit din partea Chiriarhului iconițe, iar mai apoi s-au bucurat de agapa festivă pregătită cu dragoste și măiestrie de membrii comunității parohiale alături de Pr. Corneliu-Iulian Dragomir.

Pastorația copiilor bolnavi¹

PR. BOGDAN COJOLEANĂ

*„Până la o vreme va suferi cel îndelung-răbdător, după aceea îi va răsări veselie”
(Ecclesiasticul 1, 22)*

În ședința de lucru din 9 februarie 2023, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a decis ca anul 2024 să fie “An omagial al Pastorației și îngrijirii bolnavilor” și “An comemorativ al tuturor sfinților tămăduitori fără de arginți.” Activitatea Bisericii Ortodoxe de alinare a suferinței și ajutorare a oamenilor bolnavi se exprimă atât prin administrarea Sfintelor Taine legate de vindecarea sufletească și trupească a creștinilor, cât și prin organizarea de proiecte și instituții medicale.

Omul chip a lui Dumnezeu și pecetea păcatului strămoșesc - cauză a bolilor și suferinței

„Chipul lui Dumnezeu” din om are două părți: **partea activă** - sufletul omenesc, înzestrat cu conștiință morală și dotat cu rațiune, sentiment și voință reflectate în libertatea morală de alegere; și **partea pasivă**: trupul omenesc văzut de către Sfinții Părinți ca *instrument de manifestare a sufletului omenesc*.

Cercetarea dumnezeiască prin suferință este un dar dumnezeiesc

Chiar dacă atât boala, cât și vindecarea au ca punct de plecare sufletul și mai apoi trupul, acțiunea terapeutică a Bisericii este orientată spre omul întreg și subînțelege subordonarea trupului față de suflet, deoarece „sufletul este pentru trup ceea ce este Dumnezeu pentru suflet”².

Suferința și rostul ei în viața noastră

Suferința îți dă ocazia să te cunoști pe tine ca să te poți birui pe tine, care înseamnă o uriașă biruință. Ea nu este o

pedeapsă din partea lui Dumnezeu ci de multe ori urmare a felului păcătos în care viețuim. În ceea ce-L privește pe Dumnezeu, ea este o dovadă a iubirii Sale infinite față de noi și de grijă față de mântuirea noastră. „Mult s-ar ușura oamenii în viața duhovni-cească - observa Părintele Arsenie Papacioc - dacă ar ști cât de mult îi iubește Dumnezeu.” „Nimic nu m-a ajutat mai mult în viață ca suferința.”

„Lipsa comunicării cu Hristos se reflectă în lipsa de comunicare cu aproapele, cu copiii noștri, cu părinții. În zilele noastre, suferința acută se manifestă cu precădere în rândul adolescenților și al persoanelor tinere care nu știu a-și exprima durerea, care, deși duc o viață așezată, se simt neîmpliniți, nu se bucură de ceea ce au, nu se regăsesc pe ei înșiși...” (maica Siluana Vlad).

Preotul trebuie să vadă în omul bolnav nu un obiect al milei creștine, ci pe fratele în care Hristos însuși suferă. De aceea starea omului bolnav trebuie evaluată și din punct de vedere duhovnicesc, căci, medicul care tratează pacientul fără să se îngrijească de sufletul lui nu se deosebește de un veterinar.

Spitalul pediatric - front de luptă împreună cu Hristos spre alinarea copiilor în suferință

Preotul aflat în spitale alături de cei mici ai lui Hristos nu folosește aceea abordare tehnică specifică medicilor și psihologilor care urmăresc stadiile bolilor și reacțiile micilor pacienți în fața iminenței morții, ci se concentrează pe întregul situației care înseamnă nu doar alinarea bolnavilor ci și a familiilor acestora aflate de multe ori în pragul unei disperări copleșitoare. **Este necesar ca** preotul să joace rolul “fratelui mai mare”, al unui “prieten” care nu te poate trăda, care este acolo lângă tine pentru a-ți da siguranță și poate cel puțin să te scoată din întunericul care a căzut brusc asupra ta.

Mai mult decât adulții, copiii au sensibilitatea și intuiția de a recunoaște dacă

“Păstorul” care i se prezintă este dedicat și autentic. Pentru faptul că ei suferă și mor neavând vină, întrucâtva suntem îndreptățiți să spunem că ei sunt îngerii păzitori ai familiei, sfinții lor rugători sau mucenicii zilelor noastre. Afirmăm acestea în urma faptului că unii copii uimesc prin răbdarea de care dau dovadă în lupta cu boala, credința hotărâtă, iubirea necondiționată, altruismul și bucuria nedisimulată. Istoria Bisericii are prunci, copii, tineri, adolescenți care și-au dat viața ca martiri excelând în virtuțile creștine. Dintre ei amintim: Sfintele Pistis (12 ani), Elpis (10 ani) și Agapis (9 ani) prăznuite alături de mama lor Sofia la data de 17 septembrie; Sf. Filofteia de la Mănăstirea Curtea de Argeș (12 ani) - 7 decembrie; Sf. Chiriachi (16 ani) - 7 iulie; Sf. Chiric (3 ani) - 15 iulie; Sf. Marina (15 ani) - 17 iulie; Sf. Mamant (15 ani) - 29 iulie; Sf. Matei Brâncoveanu (11 ani) - 16 august și Sf. Fanurie (19 ani) - 27 august.

Participarea la drama părinților și a rudelor apropiate ale copilului bolnav este inseparabilă. Preotul capelan trebuie să fie implicat pentru ei și prin iubirea și sensibilitatea pe care Cuvântul întrupat le-a dăruit văduvei din Nain (Luca 7, 11-17), lui Iair (Luca 8, 40-56), acelui tată de la poalele muntelui Tabor (Luca 9, 38-45). În mod obișnuit, capelanul nu va avea prerogativa taumaturgică de a face o minune (!), ci pe cea de “Mângâietor” susținut de Sfântul Pavel, care comunică că singurul izvor de mângâiere este Dumnezeu prin Hristos și Duhul său: *“Binecuvântat să fie Dumnezeu, Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos, Tatăl îndurărilor și Dumnezeu oricărei mângâieri, care ne mângâie în toate necazurile noastre, ca să-i mângâiem pe cei ce sunt în necazuri cu acea mângâiere cu care noi înșine suntem mângâiați de Dumnezeu”* (2 Corinteni 1, 3-5).

Pastorația este o misiune delicată într-un spital de copii, ca de altfel în orice spital, ca oriunde este suferință; în definitiv, toți suntem copii înaintea lui Dumnezeu! Urcând

prin secțiile spitalului, la ore ce presupun tratamente, intervenții, vizite, auzi adeseori plânsul copilului sau al bebelușului. Spui în minte rugăciunea minții: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul!” pentru că nu știi ce s-a întâmplat în garda de noapte, nu știi cu cine vei vorbi, pe cine vei împărtăși sau unde vei citi o rugăciune.

La prunci și copii de până în vârstă de 7 ani, pastorația constă în: rugăciuni de sănătate, Sfânta Împărtășanie, primirea Tainei Sfântului Botez, dacă nu au avut parte de ea până la internarea în spital și, nu în ultimul rând și foarte importantă, este pastorația părinților. Ei sunt învățați să se roage pentru copiii lor, îndată ce vor ieși din spital, să frecventeze biserica de care aparțin, să ia legătura cu preotul lor de parohie pentru oficierea unei sfințiri a casei, împărtășirea cât mai regulată a copiilor, îndrumări privind citirea Sfintei Scripturi și a Vieților Sfinților.

La copiii de peste 7 ani intervine dialogul, posibilitatea comunicării. Și, nu întâmplător, Mântuitorul Hristos îi binecuvintează pe copii, dându-i ca exemplu, spunând că trebuie să fim asemenea lor pentru a intra în Împărăția lui Dumnezeu. Ei sunt sinceri! De foarte multe ori, părinții încearcă să ascundă defecte, greșeli sau păcate pentru a arăta buna creștere a copiilor lor. Dar dialogul preot-copil este unul sincer, plin de dragoste, cu dorința îndreptării trupesti și mai ales sufletești, cu referiri la cuvintele Sfintei Scripturi și ale Sfinților Părinți, unde descoperim pedagogia dumnezeiască. Dialogul se încheie cu Taina Spovedaniei și Sfânta Împărtășanie, cu citirea rugăciunilor pentru sănătate, ungerea cu untdelemn de la Taina Sfântului Maslu și, nu în ultimul rând, cu un cadou mic și util: o carte de rugăciuni sau iconițe care nu trebuie să lipsească de pe noptiera micului pacient în spital!

Îndemnul Mântuitorului Hristos este

valabil în orice clipă a vieții noastre, mai ales după redobândirea sănătății: „Iată, te-ai făcut sănătos, de acum să nu mai greșești!”.

Calități morale specifice preotului de caritate în raport cu copiii bolnavi

1. Dragostea - Condiția iubirii aproapelui este una de temelie în lucrarea pastorală indiferent de terenul de misiune. Preotul este chemat să dovedească prin fapte împlinirea cuvântului Mântuitorului: „Aceasta vă poruncesc: să vă iubiți unul pe altul” (Ioan 15, 17).

2. Empatia - reprezintă acea stare prin care ne transpunem în locul celui care suferă sau care trece prin trăiri emoționale intense, a simți ce simte persoana, a trăi ce trăiește acea persoană.

3. Încrederea profesională - Slujirea preoțească are o demnitate și o frumusețe aparte. O bună pregătire profesională a preotului în domeniul teologiei întotdeauna va atrage atenția personalului de îngrijire și mai apoi respectul pacienților pe care-i îndrumă.

4. Răbdarea - Misiunea preoțească implică „virtute de înger” mai ales atunci când lucrează cu copiii (Matei 18, 10). Putem spune că așa cum îngerul stă în fața lui Dumnezeu într-o răbdare și smerenie cugetului la fel preotul se cuvine a asculta oful celui bolnav, suferind sau înfricoșat. Sfântul Ioan Gură de Aur laudă pe preotul care îndrumă bine deoarece dă dovadă de răbdare.

5. Delicatețea - Eficiența slujirii în spital, implică multă toleranță și multă delicatețe. Pacienții minori și părinții lor nu mai sunt capabili să primească predici sau reproșuri în legătură cu ce au făcut sau nu au făcut bine din punct de vedere moral înainte de declanșarea crizei.

Copii cu nevoi speciale

E diferență majoră să știi să-i vorbești omului în suferința lui. Să stați alături de părinții copiilor cu personalitatea afectată de către handicap și am să vă zic de ce: pentru că Dumnezeu îi iubește cel mai tare pe ei!

Potrivit lui Erik Carter, în cartea sa numită „Including People with Disabilities in Faith Communities” (Integrarea persoanelor cu dizabilități în comunitățile creștine), „numeroase grupuri creștine au conștientizat eșecul lor în a răspunde persoanelor cu dizabilități în moduri ce reflectă chemarea lor la a purta de grijă, a iubi și a fi comunități receptivă”. Deși e dificil să numim exact nivelul de implicare a persoanelor cu dizabilități în biserici, diferite statistici descoperă o nevoie ca bisericile să devină mai active în slujirea familiilor afectate de dizabilități.

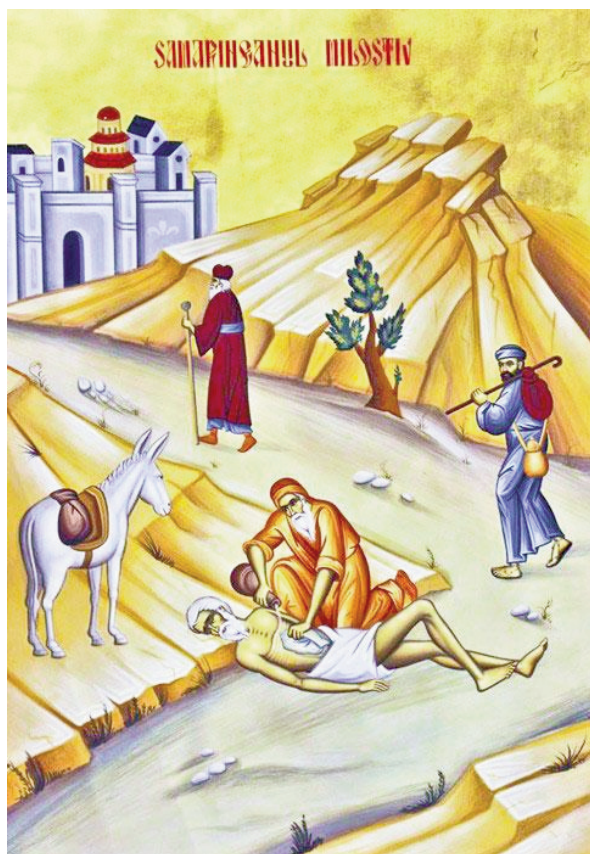
În continuare sunt câteva statistici din Statele Unite:

1. Conform unui studiu care chestiona părinți ai copiilor și adolescenților cu dizabilități, mai puțin de jumătate dintre aceștia, cu autism, pierderi de vedere/auz, dizabilități intelectuale sau multiple, au participat la activități religioase în decursul anului trecut.

2. Când 200 de părinți ai adolescenților cu autism au fost întrebați despre participarea copiilor lor la servicii religioase, mai puțin de o treime au raportat ca aceștia să fi participat săptămânal; doar 11% au participat la activități sociale și religioase.

3. O treime din copiii și adulții cu dizabilități intelectuale care sunt luați în plasament sau în orfelinat, participă rar la servicii religioase; doar un sfert afirmă că participă „uneori”.

4. Într-un studiu realizat pe 91 congregații de creștini, evrei și musulmani, 71% au spus că sunt în general conștienți de barierele incluziunii comunității persoanelor cu dizabilități; 69% au spus că nu au început

încă sau abia începeau să transforme familia bisericii lor într-un loc al incluziunii; 53% au spus că erau în procesul de a face asta și doar 28% au explorat parteneriate cu agenții ale comunității sau organizații care slujesc persoane cu dizabilități.

Privilegiul slujirii celor zdrobiți

Dizabilitatea este o modalitate prin care Dumnezeu arată Bisericii Sale cum să devină un trup complet. Să ne purtăm unii altora poverile este de fapt un privilegiu, un mod de a dezvolta asemănarea noastră cu Hristos în viețile noastre personale și în viața Bisericii. Sfântul Apostol Pavel spune că dacă un membru suferă, atunci toate suferă (1 Corinteni 12, 26).

Iubiți-vă copilul indiferent de situație. Copiii sunt copii. Unii copii pe care îi numim „normali” nu sunt niciodată normali. Nu prea știm sigur ce înseamnă „normal”. Fie că aveți

un copil cu dizabilități, fie un copil dotat sau un copil cu probleme de comportament, trebuie să-l iubiți necondiționat. S-ar putea să nu vă placă ceea ce face uneori și trebuie să învățați diferența dintre cine este și ceea ce face. Însă trebuie să-l iubiți tot timpul așa cum este. Dumnezeu vă va da puterea să faceți acest lucru.

Prin misiunea sacră, pe care o are de îndeplinit, preotului duhovnic creștin - ortodox, i se cere, în mod deosebit ca să fie un om al vremii sale: „A fi un om al vremii sale înseamnă a ști a îndrepta relele vremii sale, nu a te adapta la ele, sau să le primești! De promovat, preotul trebuie să promoveze numai ceea ce este moral, bun, frumos și folositor tuturor oamenilor și bineplăcut lui Dumnezeu, autorul unui Cod Moral care nu suferă răstălmăciri!”³

În parohia sa, preotul duhovnic de mir creștin - ortodox trebuie să întrețină legătura cu Dumnezeu, prin rugăciune neîncetată însuflând enoriașilor săi conștiința dependenței de Dumnezeu, a iubirii și a Dreptății Sale.⁴

Concluzii

În temeiul credinței creștine, al dragostei și al milei față de cel suferind, trebuie să existe o apropiere în duh creștin, bolnavul tratându-se ținându-se cont de natura sa integrală, trup și suflet, ca făptură creată de Dumnezeu, în care e prezent Însuși Hristos. Principiul ne impune să ținem seama de absoluta unicitate a omului, să-l considerăm ca persoană unică, cu neputință de înlocuit. Modalitatea de a ne apropia de aproapele nostru este pe de o parte de a intra în legătură cu el cu tact, compasiune, respect, iar pe de altă parte pentru că gesturile, cuvintele pe care ni le inspiră credința creștină trebuie să fie prilej de apropiere.

Un alt principiu elaborat de Sfinții Părinți a fost acela că cel infirm trebuie privit ca persoană. Personalitatea este ceea ce are fiecare în chip propriu, unic și netransmisibil. A-l considera pe cel bolnav o persoană înseamnă

nă a vedea mai întâi bolnavul și apoi boala sa, a-i respecta propria psihologie, modul particular de viață și propria-i istorie și existență.

Față de cel bolnav trebuie să avem o relație de iubire. Iubirea este prima poruncă menționată în Sfânta Scriptură și de ea s-au legat toți medicii creștini de la început pentru îngrijirea bolnavilor, urmând poruncilor lui Hristos și apostolilor Săi. Creștinismul a considerat întotdeauna că străduința de a alina suferința și de a tămădui boala ține de datoria creștinului de a se “război” cu aceasta, cu orice formă de rău.

Bolnavul are nevoie de o compătimire reală. S-a făcut afirmația că foarte mulți bolnavi suferă deoarece nu-i ascultă nimeni. Pentru un preot este esențial să fie alături de cel bolnav, să-l asculte, să-i țină tovărășie. Sfinții Părinți afirmă că ascultarea celui alt este o virtute creștină. Atât copiii suferinzi, cât și familiile acestora, își doresc să fie ascultați, să-și exprime problemele, au nevoie de cuvintele noastre ca să se simtă iubiți, mângâiați, întăriți în nădejde. Ascultarea îi dăruiește celui alt deplină sa realitate, îi oferă o recunoaștere a valorii sale și este semnul respectului pentru el.

Prin rugăciune cel aflat în suferință are puterea de a se ridica deasupra suferinței de a se curăți de patimile sale, de a se trezi din frica de durere dobândind modul de a vieții virtuos în relația cu Hristos. Pentru aceasta se cere răbdare, rugăciune și nădejde. Virtuți prin care persoana poate să sporească cu Harul lui Dumnezeu. Împărtășindu-se de Harul lui Hristos persoana se luminează, se întărește, se preschimbă urmându-i lui Hristos “Care a suportat îndelungi pătămiri” precum afirma unul din Părinții Bisericii.

Primul Apostol de la taina Sfântului Maslu spune: “De este cineva bolnav între voi să cheme preotii bisericii și să se roage pentru el ungându-l cu untdelemn întru numele Domnului” (Iacov 5, 14-15). Această Sfântă Taină se adresează atât celor cuprinși de boli

sufletești cât și de cele trupești și are menirea de a vindeca prin iubirea și milostivirea Lui Dumnezeu cerându-i să vindece pe cel bolnav să-i ușureze suferințele, să-l vindece și să-l întărească trupește și nu în ultimul rând iertarea păcatelor, întărirea sufletească, sfințirea, înnoirea întregii ființe și a vieții în Hristos.

Am amintit aceste aspecte întrucât terapeutică creștină se întemeiază pe comuniunea harică cu viața Preasfintei Treimi, har pe care persoana îl poate dobândi în Biserică prin mijlocirea Sfințelor Taine. Această terapeutică care se realizează printr-un permanent proces de transformare are menirea de a reîntoarce țelul firesc al firii umane de la patimile ființei sale către alipirea de Dumnezeu și însușirea puterilor Sale ființiale.

În concluzie, putem afirma că terapia spirituală este o sănătate divino-umană în care voința persoanei reprezintă un element al sinergie prin care se împlinește această tămăduire. Valoarea vindecării prin credință are o altă normă și anume aceea în Persoana Cuvântului Întrupat, Iisus Hristos; iar aceasta nu o poate primi decât dacă voiește cu adevărat să se întoarcă la Dumnezeu.

Figură centrală a vieții sociale și publice din România, prezența Preotului - Duhovnic Creștin - Ortodox în cele mai diverse medii socio – culturale: parohie, școală, armată, spital, mănăstire, mediu online, implică conștientizarea afirmării personalității acestuia și întreita misiune: sacramentală, învățătoarească și pastorală pe care o desfășoară ca continuator al activității Mântuitorului Iisus Hristos, a Sfinților Apostoli și a Sfinților Părinți.

Urmând Modelului hristic, Preotul are de desfășurat o lucrare foarte importantă în alinarea suferinței și în prevenirea deznădejzii celui suferind. Nu este suficient faptul ca preotul să ofere răspunsuri pertinente la problematica suferinței, pe care credincioșii săi i-o ridică, ci trebuie să se implice, în mod direct, personal, activ și dinamic în combaterea și ameliorarea suferinței și în ridicarea moralului celui suferind, privind deznădejdea acestuia. Alinarea suferinței celor bolnavi, săraci și singuri reprezintă Apoteoza Iubirii față de Dumnezeu și a Dragostei față de aproapele aflat în nevoie, boli și suferință.

Note

¹ Prezentare la al 85-lea Congres al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Statelor Unite ale Americii, Catedrala Buna Vestire, Olmsted Falls, OH, 5-7 iulie 2024.

² <https://ortodox.md/taina-sfantului-maslu-transfigurare-taumaturgica-a-suferintei/>

³ Citat reprodus apud Antonie Plămădeală, *Preotul în Biserică, în lume, acasă*. Editura Mitropoliei Ardealului, Ediția I, Sibiu, 1996, pag.66 - 67.

⁴ Idee reprodusă apud Ibidem pag. 99.

Sfânta Liturghie - „experiența isihastă” a comunității în comuniune de rugăciune

PR. PROF. UNIV. DR. VIOREL SAVA

Abstract

Our study is entitled: The Holy Liturgy- “ the hesychast experience “ of the community in prayer communion, and is focusing on the idea of the similarities which exist between the prayer of the heart and the Holy Liturgy. The main goal of both of them is to see The True Light. The prayer of Jesus and The Liturgy have as a starting point a clean mind and a clean heart together with a penitential conscious. Through these the hesychast and the participants in the Holy Liturgy realize a gradual progress in spiritual knowledge and understanding, in communion with God. In the introduction of the article we pointed out the arguments which inspired us for choosing such a topic. The 2022 year being dedicated to the hesychast Fathers of the Church, as Saints Simeon the New Theologian, Gregory Palamas and Paisios Velichikovki, we found appropriate to extend our research to the Holy Liturgy understood as an hesychast experience of the community in the communion of prayer. Then we tried to underline how St Paisios of Neamt though his disciples to gain the Light through the prayer of heart and how the participants in the Liturgy being involved in the liturgical journey can accomplish the same result. In the end of the Liturgy we sing “ We saw the True Light...” which is a confirmation of a real experience but not an imaginary one. Finally, we emphasized the idea that the benefits of

partaking the Eternal Light begin in this life when we practice the Jesus prayer and participate actively in the Eucharistic Liturgy.

Keywords: Hesychasm, prayer of heart, Liturgy and hesychasm, cleaning of the heart, cleaning of the mind.

a Argument

Este cunoscut faptul că, pe lângă cele trei voturi asumate liber și necondiționat, respectiv sărăcia de bună voie, curăția și ascultarea necondiționată, monahul își asumă liber să fie omul rugăciunii din ziua în care intră în mănăstire și până la sfârșitul vieții. Asumându-și osteneala rugăciunii, monahul devine *omul liturgic* prin excelență. După Laudele din biserică și Sfânta Liturghie, împreună cu toată obștea, el continuă „liturghia” personală și ascultarea încredințată lui de stareț. „Cine face ascultare, liturghie săvârșește”, auzim ca un laitmotiv, spunându-se printre monahi. Această „liturghie” personală este aducătoare de bucurie și dăătoare de libertate numai atunci când este înțeleasă și asumată ca o slujire adusă lui Dumnezeu: „Ascultarea cea adevărată, spune Sfântul Paisie de la Neamț, aceasta este: a nu gândi că slujești oamenilor, ci lui Dumnezeu. Că de va gândi, cel ce slujește,

că slujește oamenilor, nicio plată nu va avea”¹. Rugăciunea de obște în biserică, ascultarea în mijlocul fraților, în slujire smerită și rugăciunea personală în liniștea tainică a chiliei fac din viața monahului imn liturgic doxologic, ca o „Liturgie” care nu se încheie decât la umbra crucii, când începe Liturgia cea fără de sfârșit în împărăția veșnică a lui Dumnezeu.

Încă din vremea când se afla la Mănăstirea Dragomirna, Sfântul Paisie scrie *Așezământul vieții de obște* (1763), căruia se va adăuga *Așezământul de la Secu* (1778), care vor sta la baza organizării vieții duhovnicești și administrative din aceste mănăstiri și din Mănăstirea Neamț. Punctul patru al *Așezământului de la Dragomirna* se referea la „pravila sobornicească a Sfintei Biserici a Răsăritului”² și sublinia obligativitatea tuturor viețuitorilor din mănăstire de a participa la cele 7 Laude Bisericești săvârșite zilnic în biserică: „Egumenul și toți frații sunt datori în tot ceasul să se afle întotdeauna la soborniceasca pravilă bisericească [...] și niciodată să nu rămână cineva în afară de la aceasta fără vreo binecuvântată pricină, precum boala sau ascultarea cea de nevoie”³.

Cu privire la pravila personală de la chilie, punctul 6 al *Așezământului* povățuia pe frați să stea cu „frica lui Dumnezeu”, „mai vârtos decât toată nevoița, dând întâietate rugăciunii minții”, căreia erau datori să-i consacreze cea mai mare parte a timpului: „și cea de-a pururea vreme să și-o istovească frații în această rugăciune”, după care să se îndeletnicească „cu măsură” cu „cântarea psalmilor, citirea Vechiului și Noului Testament și a cărților de învățătură ale Sfinților Părinți”. Acestora se adăugau pomenirea morții și a păcatelor lor, a Înfricoșătoarei Judecăți a lui Dumnezeu, și muncile cele veșnice și împărăția cerurilor, și ocărârea de sine”, pe toate să le urmeze, și în chilie și în afara acesteia, fiecare „după puterea sa”. La osteneala duhului trebuie să o adauge pe cea a trupului, îndeletnicindu-se „cu lucrul de

mână sau meșteșugul rânduit lui de către egumen”, „fără lucru să nu șadă [...] și ca de veninul cel purtător de moarte să fugă și să se abată de la ieșirea fără de trebuință din chilie și de vorbele cele nefolositoare”⁴. Pentru a putea ajunge la desăvârșirea „smeritei înțelepciuni, a adevăratei ascultări și a tăierii vocii și a socotinței sale întru toate”, egumenul va fi dator să rânduiască pe toți frații, prin rotație, la toate ascultările, robii urmând a îndeplini acele activități care pe frați i-ar duce la „împrăștierea minții, la ieșirea din mănăstire și la risipirea liniștii minții”⁵.

Viața monahală, conform *Așezămin-telor* Sfântului Paisie, se desfășura în ritmul vieții liturgice de obște, prin participarea la cele 7 Laude Bisericești și la Sfânta Liturgie, al ascultării rânduite de stareț, al rugăciunii inimii rostită în chilie, al lecturării Sfintelor Scripturi și Sfinților Părinți, al cugetării la păcate, la moarte și la Judecata lui Dumnezeu, și al lucrului de mână care era văzut ca o participare a trupului la osteneala duhului. Ritmată astfel, viața în mănăstire se manifesta în firescul ei cel mai autentic. „Esența marii înnoiri inaugurate de Paisie cu toată ardoarea sufletului și înțelegerii sale, stă tocmai în aceea de a fi așezat aceste trei elemente: Scriptură, Părinți, rugăciunea lui Iisus, la temelia vieții de obște, cu toate consecințele pe care le comporta aceasta în organizarea vieții comunitare și a ascezei personale”⁶.

Dacă unele dintre aceste elemente sunt specifice monahismului răsăritean dintru începuturile lui, *experiența isihastă bazată pe rugăciunea lui Iisus coborâtă în comunitate* și considerată a fi accesibilă tuturor, reprezintă o noutate. Această „lucrare dumnezeiască a minții și a păzirii raiului inimii”⁷, în mod obișnuit, se consideră a fi accesibilă „elitelor”, experților duhovnicești. Când între formele de viețuire la chilie, Sfântul Paisie prevede și rugăciunea inimii pentru toți viețuitorii, nu doar pentru cei experimentați, el coboară experiența isihastă în comunitate

afirmând, de fapt, că această experiență aparține tuturor și este accesibilă fiecăruia în parte, în limite și la intensități diferite, în funcție de darurile, de râvna și de priceperea fiecăruia. Pe Taborul ostenelilor isihaste, urcușul până la vederea luminii este asemănător urcușului pe muntele pământesc. Toți pot atinge vârful, dar pe căi diferite: alpiștii înfruntând stâncile, cei neexperimentați urcând pe poteci ocolite. Dar atingerea vârfului este posibilă pentru toți și pentru fiecare. Aceasta este ideea pe care ne-o sugerează Sfântul Paisie: orice frate, cu mai multă sau mai puțină experiență, poate fi un isihast în dreptul său și în limitele sale. Făcând aceasta, el înnoiește și înduhovnicește nu numai vârfurile, elitele duhovnicești, ci întreaga comunitate. Astfel, înnoirea isihastă paisiană capătă dimensiuni comunitare, de masă.

Această nouă dimensiune a experienței isihaste, această nouă înțelegere ne-a inspirat ideea de a prezenta câteva aspecte legate de Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie privită, de această dată, ca experiență isihastă a întregii comunități participante la slujbă. Ideea noastră se întemeiază și pe faptul că Sfântul Paisie recomandă rugăciunea inimii la chilie ca o continuare zilnică a Sfintei Liturghii și a rugăciunii din biserică, ca o continuare a unei experiențe, nu ca o altă experiență fără legătură cu cea dintâi. În plus, subliniem și faptul că un isihast adevărat nu poate fi decât acela care, mai întâi, a devenit omul Liturghiei în cel mai adevărat și profund sens al cuvântului.

b Vederea luminii – scopul rugăciunii inimii și al Sfintei Liturghii

Sigur, scopul Sfintei Liturghii, afirmat cu tărie de Sfântul Nicolae Cabasila și explicat clar de Părintele Ene Braniște, este dublu: sfințirea darurilor, scopul imediat sau apropiat și împărtășirea credincioșilor, scopul final sau îndepărtat: „Săvârșirea Sfintei

Liturghii are ca obiect prefacerea darurilor de pâine și vin în dumnezeiescul Trup și Sânge, iar ca scop, sfințirea credincioșilor, care, prin acestea, dobândesc iertarea păcatelor și moștenirea împărăției cerurilor; iar mijloacele, care pregătesc și înlesnesc împlinirea aceluși efect și aceluși scop, sunt rugăciunile, cântările, citirile din Sfânta Scriptură și, în general, toate cele ce se săvârșesc și se rostesc, cu sfântă rânduală, înainte și după sfințirea darurilor”⁸. Hristos „însuși este Acela Care împlinește obiectul principal cât și scopul Liturghiei, adică sfințirea darurilor și sfințirea credincioșilor”⁹, spune în alt loc același tâlcuitor liturgic. Cu toate acestea, în finalul Sfintei Liturghii întreaga comunitate cântă: „Am văzut lumina cea adevărată, am primit Duhul cel ceresc; am aflat credința cea adevărată, nedespărțitei Sfintei Treimi închinându-ne, că Aceasta ne-a mântuit pe noi”¹⁰, cântare care explică faptul că scopul căutării sau urcușului pe munte, pentru că un urcuș continuu este Sfânta Liturghie, a fost atins.

Așadar, rugăciunea minții sau a inimii, sau a minții coborâtă în inimă, și Sfânta Liturghie au același scop îndepărtat, *vederea Luminii*.

Sfântul Paisie Velickovski afirmă că, în funcție de treapta duhovnicească și de experiența practicantului, rugăciunea are roade diferite. Spune Sfântul Părinte: „Se știe dar că, după învățătura Sfinților și purtătorilor de Dumnezeu Părinților noștri, sunt două rugăciuni ale minții: una a noilor începători, care este lucrarea, iar alta a celor desăvârșiți, care este vederea. Prima este începutul, iar a doua sfârșitul, căci lucrarea rugăciunii este urcușul către vedere”¹¹. Referindu-se la rugăciunea celor din urmă, a celor desăvârșiți, care ajung la vedere, citându-l pe Sfântul Grigorie Sinaitul, Sfântul Paisie vorbește despre „opt vederi de căpătâi (sau cele dintâi)”¹², de unde înțelegem că vederea Luminii este diferită de la persoană la persoană, iar când face referire

la cele „de căpătâi” lasă a se înțelege că numărul lor este infinit, după mulțimea lucrărilor harului și după bogăția rodirilor lui. Însăși „lucrarea” rugăciunii minții este un fel de vedere, nu una de căpătâi, dar fără „lucrarea” rugăciunii nu se poate ajunge, urcând mereu, la vedere¹³.

Revenind la Sfânta Liturghie, în finalul căreia credinciosul vede *Lumina*, trebuie să spunem că ea adună la un loc credincioși de toate vârstele cu vieți spirituale foarte diferite. Ca într-o obște monahală, avem la Sfânta Liturghie frați foarte tineri și neexperimentați, dar și frați și surori a căror trăire religioasă și experiență duhovnicească atinge culmile taborice. Rugăciunea unora este lucrarea, rugăciunea altora este vederea. Părintele Dumitru Stăniloae, explicând Sfânta Liturghie, spune că, încă de la începutul ei, participantul este prins sau integrat într-o mișcare de adâncire în cunoașterea și trăirea, mereu mai adâncă, a prezenței lui Dumnezeu. O înaintare progresivă în cunoaștere și trăire, într-un urcuș duhovnicesc, până la vederea Luminii. În formula de binecuvântare a Sfintei Liturghii: „Binecuvântată este împărăția Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh [...]”, Părintele Dumitru Stăniloae descoperă șase înțelesuri, care, ca niște trepte suitoare, arată înaintarea noastră continuă în cunoaștere și experiență a prezenței iubitoare a lui Dumnezeu-Treime. „Lauda Împărăției Sfintei Treimi, spune Părintele Dumitru Stăniloae, implică prin aceasta dorința comunității de a înainta în ea, căci cel ce laudă ceva, dorește să se împărtășească de ceea ce laudă; [...] fiind Împărăția dragostei, ea are sensul unei comuniuni a celor ce fac parte din ea, care *sporește continuu* în orice Sfântă Liturghie ca să ajungă desăvârșită în viața viitoare; [...] (credincioșii n.n.) *înaintează* din lumea dezbinărilor egoiste de la spatele lor, spre unitatea lor în Sfânta Treime ca spre ținta lor finală, veșnică, dincolo de care nu mai e alta, căci ea va fi odihna noastră fericită, fără sfârșit, în comuniunea dragostei eterne”¹⁴. Apogeu

înaintării îl constituie vederea *Luminii*. „Arătându-ne sensul existenței, continuă Părintele Dumitru Stăniloae, și încă un sens atât de înalt care există în viața eternă a noastră în nesfârșita bucurie a comuniunii

între toți, Liturghia e o sărbătoare adevărată, plină de lumină și opusă întunericului în care nu se vede nimic. De aceea se aprind lumânări pe altar și în naos, de aceea preotul se roagă înainte de citirea Evangheliei, zicând: <<Strălucește în inimile noastre lumina cunoașterii>>; de aceea spun credincioșii după Sfânta Împărtășanie: <<Văzut-am lumina cea adevărată>>”¹⁵.

Este interesant de remarcat faptul că, la finalul Sfintei Liturghii, imnul: „Am văzut lumina cea adevărată” nu este cântat doar de cei experimentați în cele duhovnicești, în arta rugăciunii, de preot, să zicem, de episcop, dacă este prezent la Sfânta Liturghie, de monahi și monahii în mănăstiri, sau de marii duhovnici, cunoscuți de toată lumea. Nu, nu doar aceștia cântă imnul, ci întreaga comunitate, de la mirean la cleric, de la mic la mare, de la cel cu știință puțină la savant, de la cel râvnitor la cel care se află la începutul urcușului, toți cântă: „Am văzut lumina [...]”. Iar cântarea este expresia unei certitudini, nu a unei închipuiri, nu a unei păreri. Nu e un

surogat, nu e ceva ce vom primi sau vom afla în viitor, ci e o certitudine. „Am văzut” cântă într-un glas, „cu o gură și cu o inimă”, întreaga comunitate. Vederea și simțirea luminii însăși diferă de la o persoană la alta. „Expertul” vede și simte în felul său, începătorul în felul său, precum în *obștea* paisiană unde toți erau isihasți, rostind în toată vremea rugăciunea inimii, dar roadele erau diferite: cei experimentați ajungeau la vederea luminii într-un fel, frații începători într-altfel. Mai ales pentru cei neexperimentați vederea luminii se manifestă ca bucurie tainică a inimii, zugrăvită uneori pe chip, ca dorință de înnoire a vieții prin pocăință, se arată în dărnicie, în dorința de iertare și de împăcare cu semenii, de înmulțire a rugăciunii, în plânsul pentru păcatele proprii și pentru păcatele semenilor. Cel experimentat vede lumina și este copleșit de starea de bine pe care nu o poate descrie, în fața căreia singura atitudine, sau singura reacție, este tăcerea. Pe Muntele Tabor, copleșit fiind de slava lui Dumnezeu, Sfântul Petru a zis: „Învățătorule, bine este ca noi să fim aici și să facem trei colibe: una

Ție, una lui Moise și una lui Ilie, neștiind ce spune” (Lc. 9, 33). Starea de bine simțită de ucenici și neputința de a o exprima sunt înălțimile pe care le atinge și cel care se adâncește în tainele rugăciunii inimii, și cel care înaintează cu Hristos în Sfânta Liturghie. Căi diferite, aceeași lumină și împărtășirea de ea, după puterea fiecăruia.

Că lumina taborică este accesibilă tuturor dar în mod diferit, o arată troparul Schimbării la Față: „Schimbatu-Te-ai la Față în munte, Hristoase Dumnezeule, arătând ucenicilor Tăi Slava Ta, pe cât li se putea. Strălucească și nouă, păcătoșilor, lumina Ta cea pururea fiitoare [...]”¹⁶. Această expresie: „pe cât li se putea”, cu sensul de „cât puteau ei să cuprindă”, lasă loc unei diversități infinite de împărtășire de lumină. „Am văzut” cu toții, dar diversitatea modurilor în care am văzut este infinită.

Urmare în numărul viitor...

Note

¹ Sfântul Paisie de la Neamț, „Cuvinte pentru ascultare”, în: *Sfântul Paisie de la Neamț. Cuvinte și scrieri duhovnicești II*, publicate după traduceri vechi revizuite, cu note și comentarii de Valentina Pelin, Editura „Tipografia Centrală”, Chișinău, 1999, p. 229.

² Sfântul Paisie de la Neamț, „Așezământul vieții de obște de la Mănăstirea Dragomirna”, 4, în: *Sfântul Paisie de la Neamț. Cuvinte...*, p. 95. Vezi și: Cuviosul Paisie de la Neamț Velickovski, *Autobiografie și*

Viețile unui stareț, urmate de Așezăminte și alte texte, Ediția a II-a, îngrijită și prezentată de Diac. Ioan I. Ică Jr., Editura Deisis, Sibiu, 2002, p. 443; Arhim. Hrisant Tsachakis, *Sfântul Paisie Velickovski – înnoitor al vieții monahale și organizator al slujirii liturgice. Influențele operei sale în Bisericile Slavă, Greacă și Română*, Editura Doxologia, Iași, 2021, p. 136.

³ Sfântul Paisie de la Neamț, „Așezământul vieții de obște...”, 4, în: *Sfântul Paisie de la Neamț. Cuvinte...*, p. 95. Vezi și: Cuviosul Paisie de la Neamț Velickovski, *Autobiografie...*, p. 443; Arhim. Hrisant Tsachakis, *Sfântul Paisie...*, p. 136.

⁴ Sfântul Paisie de la Neamț, „Așezământul vieții de obște...”, 6, în: *Sfântul Paisie de la Neamț. Cuvinte...*, pp. 96-97. Vezi și: Cuviosul Paisie de la Neamț Velicikovski, *Autobiografie...*, pp. 444-445; Arhim. Hrisant Tsachakis, *Sfântul Paisie...*, p. 137.

⁵ Sfântul Paisie de la Neamț, „Așezământul vieții de obște...”, 7, în: *Sfântul Paisie de la Neamț. Cuvinte...*, p. 97. Vezi și: Cuviosul Paisie de la Neamț Velicikovski, *Autobiografie...*, pp. 445-446; Arhim. Hrisant Tsachakis, *Sfântul Paisie...*, pp. 137-138.

⁶ P. Elia Citterio, „Un stareț și autobiografia lui”, în: Cuviosul Paisie de la Neamț Velicikovski, *Autobiografie...*, p. 15.

⁷ Sfântul Paisie de la Neamț, „Alcătuire despre rugăciunea minții”, în: *Sfântul Paisie de la Neamț. Cuvinte...*, p. 130.

⁸ Nicolae Cabasila, „Tâlcuirea Dumnezeieștii Liturghii”, cap. I, în: Nicoale Cabasila, *Scrieri: Tâlcuirea Dumnezeieștii Liturghii și Despre viața în Hristos*, traducere, studiu introductiv și note de: Pr. Prof. Dr. Ene Braniște și Pr. Prof. Dr. Teodor Bodogae, Editura Arhiepiscopiei Bucureștilor, București, 1989, p. 27.

⁹ Nicolae Cabasila, „Tâlcuirea Dumnezeieștii...”, cap. XLIX, în: Nicoale Cabasila, *Scrieri: Tâlcuirea...*, p. 104. Vezi și: Pr. Prof. Dr. Ene Braniște, *Explicarea Sfintei Liturghii după Nicolae Cabasila*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1997, pp. 196-198.

¹⁰ *Liturghier*, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2012, p. 276.

¹¹ Sfântul Paisie de la Neamț, „Alcătuire despre rugăciunea...”, cap. 2, în: *Sfântul Paisie de la Neamț. Cuvinte...*, p. 137.

¹² Sfântul Paisie de la Neamț, „Alcătuire despre rugăciunea...”, cap. 2, în: *Sfântul Paisie de la Neamț. Cuvinte...*, p. 137.

¹³ Referindu-se la vederea la care ajung cei iscușiți, Sfântul Grigorie Sinaitul spune: „Sunt opt vederi generale. Cea dintâi zicem că este cea privitoare la Dumnezeu, Cel fără formă, fără de început, necreat, pricinuitoare al tuturor, Dumnezeirea cea întreit-una și mai presus de ființă; a doua e cea privitoare la lumea puterilor cerești; a treia se îndreaptă spre alcătuirea lucrurilor; a patra spre coborârea din iconomie a Cuvântului; a cincea se îndreaptă spre învierea cea de obște; a șasea spre înfricoșătoarea a doua venire a lui Hristos; a șaptea spre chinurile veșnice; a opta spre împărăția cerurilor. Cele patru dintâi sunt ale celor trecute și împlinite. Iar celelalte patru, ale celor viitoare și încă nearătate. Acestea se văd într-o lumină îndepărtată și se află în cei ce au dobândit prin har multa curăție a minții. Iar cel ce se apropie de ele fără lumină, să știe că va plăsmui năluciri, înșelat de duhurile nălucirii și nălucind prin acela” – Sfântul Grigorie Sinaitul, „Capete foarte folositoare în acrostih”, 130, în: *Filocalia*, VII, traducere, introducere și note de Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1977, p. 151. Vezi și: Sfântul Paisie de la Neamț, „Alcătuire despre rugăciunea...”, cap. 2, în: *Sfântul Paisie de la Neamț. Cuvinte...*, p. 137.

¹⁴ Preot Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Spiritualitate și comuniune în Liturghia ortodoxă*, Editura Mitropoliei Olteniei, Craiova, 1986, p. 134.

¹⁵ Preot Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Spiritualitate și comuniune...*, p. 134.

¹⁶ *Mineiul pe August*, Ediția a V-a, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1989, p. 65.

Tainele rațiunii și veșmântul matematic al universului

ARHIDIACON DR. ADRIAN SORIN MIHALACHE

Pentru alpiști, marinari, salvamontiști sau speologi nodurile sunt instrumente prețioase de lucru. În multe dintre situațiile pe care aceștia le întâlnesc, în activitatea lor obișnuită, știința de a face nodul potrivit se dovedește a fi esențială, uneori chiar decisivă pentru supraviețuire. O explorare rapidă, ne oferă o gamă întreagă de noduri, utilizate într-o serie întreagă de activități: noduri marinărești, noduri folosite în alpinism și în expedițiile speologilor, în operațiunile de salvare sau în camping, în aranjamente decorative, dar și în încălțăminte. În fiecare dintre aceste activități, găsim tipuri diferite de noduri, fiecare cu o anumită rezistență și complexitate.

De exemplu, în categoria nodurilor marinărești, există unele foarte vechi, chiar din perioada vechilor egipteni (nodul scota) sau nodul pescăresc (ce leagă două frânghii diferite), a cărui primă descriere datează, se pare, din 1834¹.

Matematica nodurilor

Primele preocupări matematice referitoare la noduri au apărut după ce s-a înțeles că nodurile pot fi studiate sistematic, potrivit unor criterii de ordonare precise². Matematicienii, intrați în jocul nodurilor, au încercat să răspundă, pe baza unor demonstrații riguroase, la câteva întrebări firești, dezvoltând ceea ce se numește astăzi a fi *teoria nodurilor*. Iată câteva întrebări: Este, un anumit nod, cu adevărat înnodat, sau cu puțin succes, îl putem deznoda

fără să tăiem sfoara din care este făcut? Date două noduri, putem spune dacă putem, să ajungem de la unul la celălalt, fără să tăiem sfoara? Putem determina reguli care să asigure un răspuns corect la întrebări de acest fel?³

Cu timpul, matematicienii au integrat această preocupare pentru noduri, într-un domeniu mai vast numit *topologie*⁴. Practic, topologia oferă posibilitatea unor descrieri geometrice a nodurilor, condiții adecvate pentru analiza proiecției nodurilor pe anumită suprafață (*diagrame*), dar și studiul unor procese precum deformarea nodurilor, tăierea, sau deznodarea lor. Curând au apărut și primele rezultate notabile. Mai întâi au fost identificate procedee de clasificare a nodurilor, după aranjamentele tuturor încrucișărilor posibile, efectuate cu firul de sfoară. Astfel, fiecărui aranjament de încrucișări ale inelului de sfoară (care este exprimat printr-un polinom), îi corespunde un anumit nod, încât la polinoamele diferite corespund noduri diferite. De asemenea, a fost formulată o metodă de a „deznoda” nodurile, prin tăierea sforii, în anumite locuri, și lipirea capetelor ei, exact în locul în care a fost tăiată, după ce firul tăiat e trecut pe deasupra sau pe dedesubtul porțiunii din sfoară cu care era înnodat. În fine, o descoperire neașteptată a legat și mai strâns teoria nodurilor de teritoriul solid al matematicii, printr-o conexiune surprinzătoare între un anumit areal al algebrei și teoria nodurilor⁵.

Nodurile vieții

La prima vedere, deși nodurile sunt elemente cât se poate de concrete, care își dovedesc utilitatea în cele mai neașteptate situații, ele par să țină mai degrabă de teritoriul jocului, de spațiul ludic, decât de viața reală. Totuși, câteva rezultate de-a dreptul surprinzătoare au scos la iveală că nodurile prezintă relevanță și legături strânse cu anumite aspecte prezente în universul înconjurător. Astăzi putem spune cu siguranță că, cel puțin în câteva arii majore ale cercetării, teoria nodurilor, care își poate dovedi cu ușurință caracterul ei teoretic, se leagă strâns de câteva aspecte profunde ale realității fizice!

Primul vizează cărămizile vieții, întrucât teoria nodurilor pare să aibă rădăcini adânci în însăși mecanismele celulelor vii! Este bine cunoscut acum că, atunci când celulele se divid, intervine un mecanism de copiere a informației (transcriere) ca noile celule să păstreze un material genetic identic. În procedeul de transcriere a informației genetice în noua celulă, spirala dublă a ADN-ului celular se desface⁶, unul dintre brațe constituind chiar suportul pe care noua celulă construiește propriul ADN. Ei bine, mecanismele prin care legăturile moleculelor (abordate ca noduri) se dezleagă, pentru a permite transferul informației în celula nouă, se regăsesc între procedeele de dezlegare a nodurilor din teoria matematică! În funcție de structura lor, proteinele însărcinate să rupă anumite legături pentru a permite replicarea ADN-ului își găsesc anumite corespondențe în meniul structurilor topologice descrise în matematică⁷.

Urme matematice în abisul cuantic

Cea de-a doua aplicație neașteptată a teoriei nodurilor este legată de teoria corzilor, încercarea frecvent pomenită astăzi de a împăca teoria gravitației și mecanica cuantică. Prin contribuția unui strălucit matematician, Ed Witten, a fost descoperită o relație neașteptată între structurile matematice din teoria nodurilor

și teoria cuantică a câmpului⁸. Mai mult, pe parcursul utilizării celor două seturi de rezultate, provenite din cele două teorii, s-a constatat cum acestea „trăiesc în simbioză”, în așa fel încât „teoria corzilor a beneficiat de rezultatele din teoria nodurilor”, și „teoria corzilor a condus la noi descoperiri în teoria nodurilor”⁹.

Câtă vreme, o teorie cuantică a gravitației întârzie să apară, chestiunile sunt încă în stadiul de explorare. Oricum ar fi, însă, prin joncțiunea aceasta neașteptată dintre teoria matematică și fizică, a ieșit la iveală o altă situație extraordinară în câmpul cunoașterii. Cei care au construit, în cuprinsul teoriei matematice, polinoamele asociate nodurilor, au exprimat odată cu ele, fără să știe, chestiuni importante ce țin, surpriză, de dinamica descrisă de ecuațiile lui Einstein privitoare la gravitație!¹⁰

Între timp au apărut și alte aplicații ale teoriei nodurilor, care dovedesc o stranie legătură între jocul topologic desfășurat în cuprinsul teoretic al matematicii și caracteristicile profunde ale universului și ale vieții. Înafara rezultatelor pomenite aici sumar, referitoare la ADN și la gravitația cuantică, sunt deja consemnate contribuții ale teoriei nodurilor în legătură cu anumite specii de pești, cu lanțurile de polimeri sau în arhitectura rețelelor de cabluri telefonice¹¹. Rezultate ca acestea întăresc ideea matematicienilor potrivit căreia nodurile sunt construcții de bază, concepte indispensabile, precum cercul, definind în esență, o relație fundamentală între anumite cantități¹². Ele scot la iveală legăturile extraordinare existente între construcțiile topologice referitoare la anumite corpuri existente în macrocosmos și unele aspecte subtile existente în microcosmos, în constituenții fundamentali ai lumii fizice sau în arhitectura cărămizilor esențiale ale vieții¹³.

Intuițiile minții și progresul cunoașterii

În general, multe etape majore în progresul fizicii secolului XX au fost făcute în baza unor intuiții profunde, născute în planul conceptelor

și construcțiilor teoretice, uneori prin calcul matematic alteori printr-o uimi-toare credință în valabilitatea anumitor simetrii. Intuițiile acestea, cu expresiile lor mai mult sau mai puțin elaborate, au intrat adesea în circulație, mai înainte ca vreun experiment să le confere validitate. Intuițiile sau construcțiile teoretice ale matematicienilor sau fizicienilor, lipsite la început de lumina observațiilor sau datelor experimentale, i-a împins pe aceștia să afirme lucruri noi, intuiții care s-au dovedit a fi corecte mult mai târziu.

Leonard Susskind de exemplu, analizând câteva situații din istoria științei, trece în revistă câteva din marile rezultate ale fizicii care au fost posibile prin eforturile teoretice, fără o contribuție experimentală semnificativă.

Un prim exemplu oferit de el vine dinspre proprietățile luminii. Teoria matematica arăta, în secolul al XIX-lea, că energia totală din radiația corpului negru era infinită. Energia stocată la fiecare lungime de undă individuală era finită, însă, însumate când se însumau toate aceste contribuții, rezultatul indica o cantitate infinită de energie în lungimile de undă foarte scurte („catastrofa ultravioletă”). Chestiunea va fi rezolvată prin intermediul cuantificării energiilor fotonului, introducând cantități discrete de energie corespunzătoare fiecărui foton. Însă pentru rezultatul acesta, scrie Susskind, „niciun experiment din secolul XX nu a jucat vreun rol”¹⁴.

Multe alte rezultate ale teoreticienilor par să fi jucat un rol determinant în reprezentările atomului, în mecanica cuantică, în relativitatea generală (în care crucial a fost experimentul mental al lui Einstein), în dezvoltarea electrodinamicii cuantice (motivată de dorința lui Dirac de a armoniza relativitatea restrânsă și mecanica cuantică)¹⁵. De asemenea, rezultate de acest fel, pot fi considerate și ideea lui Pauli de a caracteriza electronii prin intermediul unui principiu de excluziune, (care consfințește că aceste particule nu pot ocupa aceeași stare cuantică, fiind dispuși doar câte doi pe fiecare

orbital, unul cu spinul orientat în sus și altul în jos), și ideea existenței unor particule cu masă identică cu cea a electronului, dar cu sarcina opusă (formulată de Dirac)¹⁶.

Leonard Susskind crede că dovezi de acest fel pot fi văzute și ca argumente în favoarea ideii că teoreticienii sunt cei ce împing granițele explorării lumii. Mentea omului e „motorul” principal al cunoașterii în aria fizicii sau a cosmologiei. Și eficacitatea acestui mod de cunoaștere se întemeiază pe uimitoarea compatibilitate dintre minte și realitatea înconjurătoare. Încât, creditând formele și structurile văzute cu mintea, cercetătorii au pășit mai departe, în momente în care validarea experimentală nici măcar nu era luată în calcul¹⁷.

Ce ar mai putea fi spus, după toate aceste exemple? Că astfel de situații provoacă dezbateri, în lumea savanților, cu referire la unele întrebări răscolitoare ce privesc deopotrivă structura fizică ultimă a universului în care trăim, natura vieții, dar și actul cunoașterii, cu puterea decisivă a minții omenești de a elabora construcții și concepte matematice pe care să le dezvolte potrivit unor algoritmi bine aleși.

Fenomenologie, teologie și misterul matematicii

Și, câtă vreme în centrul discuțiilor sunt aceste întâlniri surprinzătoare între conceptele minții omenești și structurile ascunse ale microcosmosului și ale vieții, este întrucâtva ușor de înțeles cum reflecția matematicienilor, a celor care analizează îngemănarea tainică dintre minte și realitate, să aducă în discuție însăși constituția anatomică și fiziologică a receptivității omenești, și, în mod mai profund, dar și mai cuprinzător, structurile fenomenologice care sunt puse în mișcare de activitatea întregului aparat perceptiv și de reprezentare mentală a realității sesizate care stă ascuns dedesubtul oricărui fapt de știință, născut la întâlnirea omului cu realitatea.

Preocuparea celor care analizează toate aceste date, sfârșește prin formularea uneia dintre

cele mai cuprinzătoare și provocatoare probleme ale cunoașterii care fac referire la matematică. În fond, care este natura realității matematice, și care este legătura ei cu mintea omenească, pe de o parte, și cu realitatea înconjurătoare, pe de altă parte? „Are matematica o existență independentă de cea a minții umane?, se întreabă Mariol Livio. De ce pot fi aplicate conceptele mate-matice mult dincolo de contextul în care au fost inițial elaborate?”¹⁸ Subsecvent, întrebările acestea angajează și o altă problemă: este matematica descoperire sau mai degrabă este o invenție a minții omenești? Dacă este descoperire, în ce cuprins al realității stă ea depozitată, și cum își are ea rădăcini înfipite adânc în realitatea înconjurătoare? Iar dacă este invenție, revine din nou în atenție între-barea care tocmai a fost formulată: cum se explică eficacitatea extraordinară a acestor concepte inventate în descrierea realității fizice.

Este semnificativ, în fine, că teologia vede și rațiunea omului și ordinea lumii, și capacitatea omului de a le sesiza pe

amândouă, în chip distinct dar într-o anumită legătură, cuprinse în adevărul că toate au fost făcute prin Fiul lui Dumnezeu, Logos-ul. Însă înțelegerea teologiei merge chiar mai departe. Părintele Stăniloae, afirmă că imboldul cunoașterii, sădite în om, și dorința de explorare, sunt semnul că Dumnezeu Însuși vrea de la noi să înțelegem tot mai bine și mai deplin „gândurile Lui puse în lucruri și cuvintele ce ni le-a adresat prin ele, sau ni le adresează prin situațiile noi în care suntem puși”¹⁹. Astfel, științele ce caută să desfacă fenomenele lumii fizice, să sesizeze alcătuirea, să numească diferitele lor părți și forme de ordine, pentru a-i captura aspectele matematizabile, pot fi un capitol de teologie practică. „Dumnezeu așteaptă ca omul să descopere nesfârșitele gânduri ale Sale puse în lucruri și să exprime în cuvintele lui tot mai multe din indefinitele înțelesuri pe care voiește ca el să I le pună prin lucrurile create pentru el”²⁰

Note

¹ Am utilizat, pentru acest paragraf, informații existente în www.noduri.ro, un loc unde sunt clasificate și exemplificate multe dintre nodurile frecvent utilizate în ariile pe care le-am menționat.

² Mario Livio, *Este Dumnezeu matematician*, Editura Humanitas, București, 2011, p. 225.

³ Cf. Eric W. Weisstein, *CRC Concise Encyclopedia of Mathematics*, 1999, CRC Press, 1999, p. 999.

⁴ Topologia reprezintă o arie a matematicii care are în vedere proprietățile ce rămân neschimbate, după deformările continue ale obiectelor.

⁵ Este vorba despre Vaughan F. R. Jones, “A

polynomial invariant for knots via von Neumann algebras”, în *Bulletin of the American Mathematical Society*, (New Series) Volum 12, nr. 1 (1985), pp. 103-111.

⁶ Cantitatea de informație, depozitată într-o spirală ADN, este impresionantă. Ea ar putea fi transcrisă, prin scrierea unor cuvinte, într-un ritm alert, de 60 de cuvinte pe minut, timp de opt ore pe zi, aproape cincizeci de ani! Dacă toate legăturile existente în ADN ar fi desfășurate, într-o configurație liniară, lanțul molecular ar atinge o lungime de 1,7 metri. Mecanisme de „împachetare moleculară” a informației, asigură, cum se vede, depozitarea întregului material genetic, decisiv pentru viață, într-un volum considerabil mai mic decât o celulă!

(Cf. Human Genome Facts, [online] <http://www.colorado.edu/Outreach/BSI/pdfs/gen>

ome_facts.pdf).

⁷ Analogia aceasta procură de fapt o metodă topologică, așadar matematică, pentru aplicații în enzimologie (Cf. Jeny Tompkins, „Modeling DNA with Knot Theory: An Introduction”, [online]:<http://www.rose-hulman.edu/mathjournal/archives/2006/vol7-n1/paper13/v7n1-13pd.pdf>).

⁸ Mario Livio, *Este Dumnezeu matematician*, p. 239.

⁹ Ibidem, p. 239.

¹⁰ Cf. Encyclopedia of Mathematical Physics, volum 3, Jean Pierre Francoise (editor), Gregory L. Naber (editor), Tsou Sheung Tsun (editor), Academic Press/Elsevier, Oxford, England, 2006, p. 220.

¹¹ Cf. Kunio Murasugi, *Knot Theory and Its Application*, Birkhauser, 1996, Boston. Titlul este, de altfel, o excelentă introducere în temă. Cartea este disponibilă și online, în întregime, la adresa <http://www.maths.ed.ac.uk/~aar/papers/murasug3.pdf>.

¹² Cf. Dan Silver, “Knot theory’s odd origins”, în rev. *American Scientist* vol. 94, nr. 2, 2006, pp. 158–165, sau [online], în http://www.southalabama.edu/mathstat/personal_pages/silver/scottish.pdf.

¹³ Cf. Encyclopedia of Mathematical Physics, p. 220.

¹⁴ Cf. Leonard Susskind, *Peisajul cosmic. Teoria corzilor și iluzia unui plan inteligent*, Editura Humanitas, 2012, p. 303.

¹⁵ Ibidem.

¹⁶ Ibidem, pp. 304–308.

¹⁷ Ibidem, p. 309.

¹⁸ Mario Livio, *Este Dumnezeu matematician*, p. 249.

¹⁹ Pr. Dumitru Stăniloae, *Teologie Dogmatică Ortodoxă*, vol. II, Editura IBMBOR, București, 1997, p. 243.

²⁰ Ibidem.

Ascension of the Lord

ST. JOHN OF DAMASCUS

After the resurrection from the dead, our Lord put aside the passions, by which I mean corruption, hunger and thirst, sleep, tiredness, and such things. Even though He tasted food after the resurrection, it was not on account of the law of nature (for He did not experience hunger) but by way of

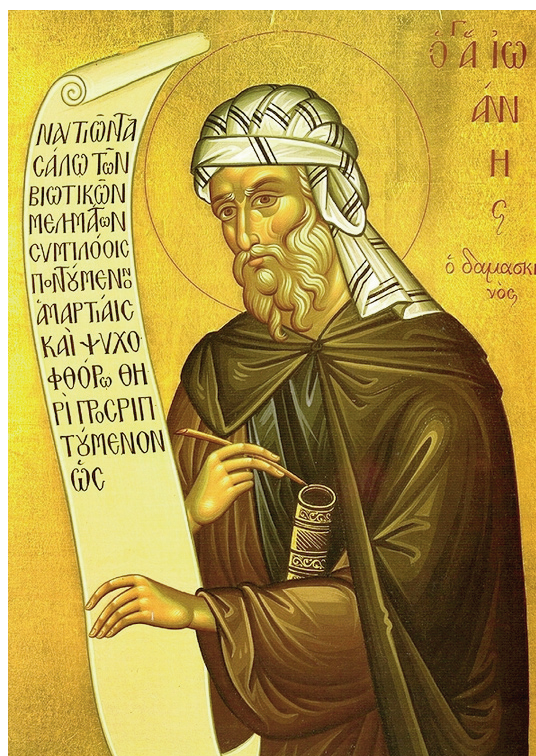
accommodation to confirm the truth of the resurrection, that it was the same flesh that had suffered and had risen again. He did not put aside any part of His nature, neither body nor soul, but retained possession of His body and His soul with its reason and intellect, its will and activity, and in this

St John of Damascus. *On the Orthodox Faith: A new translation of An Exact Exposition of the Orthodox Faith*. Edited by Norman Russell. Yonkers, NY: St Vladimir’s Seminary Press, 2022. Sections §74–76. Pages 227–230.

manner He ascended into heaven and in this manner He sits at the right hand of the Father, willing and realizing our salvation in a divine manner and a human manner—in a divine manner with regard to His providential care and conservation and government of all things, and in a human manner with regard to His remembering what He had experienced on earth, and seeing and knowing that He is worshiped by the whole of rational creation. For His holy soul knows that it is hypostatically united to God the Word, and it is worshiped along with Him as the soul of God and not simply as a soul. And the ascent from earth to heaven and the descent again are operations of a circumscribed body. For “He will come to you” again, says Scripture, “in the same way as you saw Him go into heaven” (Acts 1:11).

When we say that Christ is seated corporeally at the right hand of the Father, we are not saying that He is seated at the right hand of the Father in a local sense. For how would He Who is uncircumscribed have a right hand in respect of place? For left and right belong to circumscribed entities. What we call the right hand of the Father is the glory and honor of the divinity, in which the Son of God existed before the ages, since He is God and consubstantial with the Father, and having become incarnate in these last days, He is also seated corporeally with His flesh glorified together with Him. For He is worshiped in a single act of worship together with His flesh by the whole of creation.

We worship the Son of God with the Father and the Holy Spirit, incorporeal before the inhomination and now the same enfleshed and become human along with being God. His flesh, then, in its own nature—if by subtle concepts you distinguish the visible from what is apprehended mentally—is not to be worshiped in virtue of its being created, but

it is to be worshiped as having been united with God the Word on account of Him and in Him. Consider the following examples. The emperor is held in reverence whether He is naked or dressed, and the purple robe, simply as a purple robe, is trodden on and thrown aside, but when it becomes an imperial vestment, it is honored and glorified, and if anyone treats it with contempt, he is generally condemned to death. A mere piece of wood is not inaccessible to the sense of touch, but when it is brought into contact with fire and becomes a coal, it does become inaccessible through the fire that is united with it, not because the nature of the wood is inaccessible but because of the coal or the heated wood. In the same way, the flesh is not susceptible of worship in its own nature, but is worshiped in the incarnate Word of God, not in itself but on account of the divine Word united hypostatically with it, and we do not say that we worship mere flesh but the flesh of God, that is to say, God incarnate.

meditation

news

*Hram și instalare de nou preot
paroh la Long Valley, New Jersey*

*Feast day of the Orthodox Church
of St. John the Vallachian,
Barranquilla, Atlantico, Colombia*

ROYA 2024 Spring Retreat

Congresul AROLA

*Sărbătorirea hramului la
Edmonton, Alberta, Canada*

*Înălțarea Domnului – hramul de
vară al Mănăstirii „Sfântul
Dimitrie cel Nou”*

*The 75th Anniversary of St.
Nicholas Romanian Orthodox
Church in Shrewsbury, MA*

Hram și instalare de nou preot paroh la Long Valley, New Jersey

LILIANA CRĂCIUN

Anul acesta comunitatea bisericii ortodoxe române Izvorul Tămăduirii din Long Valley, NJ, a sărbătorit, odată cu hramul bisericii, și doi ani de la sfîntirea bisericii de lemn. Izvorul Tămăduirii este o sărbătoare închinată Maicii Domnului care se referă la vindecarea unui orb de împăratul bizantin Leon I (457-474), căruia Maica Domnului i-a spus să îl ducă pe orb să se spele cu apă dintr-un izvor de lângă Constantinopol. De-a lungul timpului, apa acestui izvor a vindecat multe boli și

a tămăduit diferite răni și suferințe. Prin minunea Izvorului Tămăduirii, Maica Domnului ni se arată ca izvor de nădejde și de vindecare trupească și sufletească.

Ca și izvorul Maicii Domnului, comunitatea noastră se vrea a fi un izvor nesecat de credință ortodoxă, speranță și tămăduire pentru cei care duc dorul locurilor unde au crescut. În acest spirit, biserica tradițională de lemn în stil maramureșean, a cărei construcție a

început în 2017 la inițiativa fostului Preot Paroh Ionuț Voicu, este un simbol al continuității neamului românesc și tradițiilor noastre strămoșești pe meleagurile americane.

Cu această ocazie, credincioșii s-au bucurat de prezența Înaltpreasfințitului Părinte Nicolae, Arhiepiscop și Mitropolit al celor două Americi, care a ținut să ne fie alături la marea sărbătoare. Vizita Înaltpreasfințitului a început în după-amiaza zilei de sâmbătă, 11 mai, când IPS Nicolae s-a întâlnit cu membrii Consiliului parohial pentru a discuta activitățile și nevoile curente ale parohiei. Ședința a fost urmată de slujba de Vecernie săvârșită de ÎPS Nicolae împreună cu Preotul Paroh Roman Galben.

Ziua de duminică, 12 mai, a fost una plină de încărcătură duhovnicească și sufletească, unde comunitatea noastră a avut prilejul să asculte vorbele înțelepte și sfaturile pe mai departe a Înaltpreasfințitului Nicolae la Sfânta Liturghie din Duminica a 2-a după Paști sau Duminica Tomei. În cuvântul de la sfârșitul Sfintei Liturghii, Înaltpreasfințitul Părinte Nicolae ne-a reamintit ce înseamnă să fim cu adevărat creștini și ne-a îndemnat să-L întâlnim pe Hristos în Biserică, să-i fim ucenici și apostoli credincioși și să îi ascultăm cuvântul, căci răsplata prin mântuirea sufletului este un izvor de bucurie nesfârșită (cf. 1 Petru 1, 8-9).

A urmat ceremonia de instalare a noului preot paroh, Părintele Roman Galben, în cadrul căreia i-au fost înmânate Sfânta Evanghelie și Sfânta Cruce, simbolurile slujirii preotului în parohie în calitate de propovăduitor al Cuvântului lui Dumnezeu și de săvârșitor al Sfintelor Taine. Înaltpreasfințitul

Părinte Nicolae l-a îndemnat să ne conducă cu înțelepciune și smerenie pe calea mântuirii și pe credincioși să îl primească cu dragoste și să-l însoțească pe calea către Împărăția lui Dumnezeu. A urmat un cuvânt de mulțumire al noului preot paroh Roman Galben, în care a mulțumit lui Dumnezeu pentru ajutorul primit în slujire, Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Nicolae pentru încrederea acordată prin numirea în parohia Izvorul Tămăduirii, familiei și tuturor credincioșilor prezenți pentru frumoasa primire în comunitate.

În continuare, ÎPS Mitropolitul Nicolae a înmănat distincții la doi membri ai comunității, originari din ținutul istoric al țării Făgărașului, și conferite de către ÎPS Mitropolit Dr. Laurențiu Streza, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului: lui Adrian Nițu-Solomon, ordinul ctitoricesc "Mitropolit Ioan Mențianu" și Gheorghinei Comșulea, ordinul ctitoricesc pentru femei "Anastasia Șaguna", pentru dragostea jertfelnică arătată față de Biserica lui Hristos.

Sărbătoarea hramului s-a încheiat cu o agapă frățască organizată în cinstea IPS Mitropolitul Nicolae în sala socială a bisericii și pregătită cu multă dragoste de către doamnele din parohie. Vizita Înaltpreasfințitului Nicolae a fost un prilej de mare bucurie și mărturisire a credinței noastre creștine ortodoxe. Îi mulțumim din suflet pentru suportul acordat de-a lungul timpului comunității noastre și îl rugăm să ne păstreze în rugăciunile Înaltpreasfinției Sale.

Feast day of the Orthodox Church of St. John the Vallachian, Barranquilla, Atlantico, Colombia

FR. ESTEBAN DÍAZ

After the celebration of Passion Week, at the end of which our voices open to the glorious song "Christ is Risen" and as a people we respond: "Truly He is risen", filling our existence with joy and hope, we find ourselves in the midst of "Bright Week" with another week of work and preparation, for the first feast in honor of the young Martyr St. John the Valahite. The celebration was attended by Fr. Daniel Ene, secretary of the Romanian Orthodox Metropolitanate of the Americas, and in charge, with permission by His Eminence Metropolitan Nicolae, of the Romanian communities in Latin

America, Fr. Antonio, parish priest of the Church of St. Constantine and Helen in Caracas, Venezuela (a wooden church brought entirely from the Maramureş region of Romania) and the Romanian Ambassador to Colombia, His Excellency Manuel Pleşa and his distinguished wife Violeta Pleşa.

Several activities were organized on this occasion:

On Saturday, May 11, in the afternoon, the social action "Food of Love" was carried out with the delivery of 100 plates of food in the neighborhood "La Cangrejera", in the La Playa

sector. There we shared a moment of fraternity and prayer. It is now the fourth time that we are carrying out this action through the contribution of the faithful and friends from Colombia and abroad, especially the Honorary Consul of Romania in Las Vegas: Lía Roberts. On this occasion we were accompanied by our distinguished guests, including the Ambassador, his wife and Fr. Daniel who came directly from the airport to participate in this activity.

In the evening of the same day, at 6:00 p.m., the Divine Liturgy of the Unction service was celebrated, at the end of which all the faithful present were anointed with holy oil. Prayer was offered both for the healing of the body and the healing of the soul, as an aid of the Church to the faithful to remain steadfast in the midst of the world and its problems. On Sunday, May 12, at 8:00 a.m., four new Orthodox believers were welcomed into the Church: Sara, Javier, Carolina and Gabriel who received the Holy Baptism, then partook of the Holy Body and Blood of our Lord and Savior Jesus Christ. At 10:00 a.m. the Holy Liturgy was performed, with Gabriel, the church singer of the Church of St. Constantine and Elena in Caracas, leading the choir. Next, a lunch was offered, organized by priestess Sophia, to all those present who could stay, given that it was Mother's Day in Colombia and not all faithful could be present.

On the morning of Monday, May 13, the Parish Council meeting was held in the presence of two young people from Puerto Colombia, who have applied for scholarships to Romania for higher education. With God's help they will leave Barranquilla for Bucharest to study at the Polytechnic Institute of Bucharest in August. We also had with us Abraham Olaya Tahán, who presented his work and experience in social and educational activities

to work together with members of the church for the most needy in Barranquilla. We were also accompanied by the Honorary Consul of Romania in Barranquilla: Joseph Daccaret, who also presented his work in promoting Romanian culture and traditions in various institutions in the city.

They also talked about the possible change of the space where the chapel functions and finding a new place of worship, as well as the realization of the Divine Liturgy according to the custom and tradition of the Romanian Orthodox Church, emphasizing that the building of our own church is a priority.

On Tuesday morning, May 14, a protocol meeting was held with the Roman Catholic Archbishop of Barranquilla, Monsignor Pablo Emiro Salas. This meeting was attended by the Romanian Ambassador to Colombia, His Excellency Mr. Manuel Pleșa, the Honorary Consul of Romania Mr. Joseph Daccaret, as well as Fr. Daniel and Fr. Esteban. In the name of the Romanian Orthodox Metropolitan of the Americas and on behalf of our Archbishop and Metropolitan Nicolae, an icon of the Mother of God was given to the Catholic Archbishop of Barranquilla.

Later, there was a meeting with the International Affairs Office of the Barranquilla City Hall. Immediately afterwards we went to the headquarters of the Atlantic Government where the Governor Eduardo Verano himself welcomed us. There we discussed the possibility of twinning the city of Barranquilla with the city of Tulcea, in Romania, due to their hydrographic similarity, thus establishing the twinning of the county of Tulcea with the department of Atlantico. The new Governor of the Colón region of Panama was present in the same location, and since Ambassador Manuel Pleșa is also responsible for Panama and the

Dominican Republic, a few words were exchanged.

In the afternoon, a meeting was held with the Executive President of the Barranquilla Chamber of Commerce, Mr. Manuel Fernández Ariza, where various trade topics were discussed. During these last two visits, icons of the Blessed Mother were gifted, which also provided an opportunity to discuss the Orthodox faith in an atmosphere of deep respect and receptivity.

Thanks be to the Good Lord for all that has been accomplished in less than a year of work

under the jurisdiction of the Romanian Patriarchate, under the omophorus of our Father and Archpriest, His Most Eminence Archbishop and Metropolitan Nicolae.

May this beautiful feast of St. John the Valakite inspire us to work towards new horizons, fulfilling the divine exhortation: "Go therefore and teach all nations, baptizing them in the name of the Father and of the Son and of the Holy Spirit" (Matthew 28:19). Most Holy Mother of God, save us!

ROYA 2024 Spring Retreat

LAURA IONESCU

On a quiet evening, Saint Demetrios the New Monastery in Middletown, NY was filled with the voices of young people from Canada and USA. Our spring retreat took place between May 24-27, 2024, and had the theme, "Saint Andrew the Apostle, Our Call to be Missionaries". The themed retreat was a wonderful opportunity to meet again and honor the connection between Romanian culture and history with Orthodoxy, starting from our Christian roots.

The camp began with Vespers and an Akathist to the Mother of God, served by Protosinghel Ieremia, the abbot of the monastery. We had the blessing and great joy to have fathers invited from Putna with us: Protos. Pavel Niga, Protos. Pavel Veniamin Mutuzac and the monk Ambrozie Gavrilă. Listening to the parents of Putna ministering was a gift for all who were present for the services.

From the first evening, spiritual fellowship between the young people was evident even if 4 of the 22 had not participated in a ROYA camp until then. With great joy, I felt that the energy of the new members with the friendship and unity of those who have attended previously gave a new pulse to our organization. Thus, we have high hopes that ROYA will continue to grow with zeal, dedication, and Christian love in preserving our faith for generations to come.

Saturday began with the Divine Liturgy, followed by Holy Unction, and a Panakhida for Father Archimandrite Mitrofor Vasile Vasilache (1909-2003). Many believers came to pray for the Archimandrite's soul, so that the entire outer terrace was filled with tables for an agape meal.

On the same day, the ROYA youth enjoyed a day full of beautiful events in NYC. Starting with Central Park, we played frisbee, and ate famous New York pizza. In the afternoon, we went to "The Oculus", a train station built in a modern architectural style, within walking distance of the World Trade Center and the 9/11 Memorial. Not far from this place is a new Orthodox church, "St. Nicholas Greek Orthodox Church and National Shrine" which has images of firefighters, police officers and civilians related to the tragic event in New York on 9/11/2001. Our day continued with Wall Street, towards the Russian Cathedral "Cathedral of Our Lady of the Sign", where we attended the vespers service and worshiped the original "Kursk Root" icon. As a corollary to our unique experience, the ROYA youth had the opportunity to speak with Vladyka Nicholas, the Eastern American Metropolitan of ROCOR, who was very pleased with our presence, and

presented each of us with an icon from Kursk. We finished the day at Magnolia Bakery, after which we returned to the monastery, tired after the full day but all with smiles on our faces.

The next day was the 4th Sunday after Easter, of the Paralytic from Bethesda. Protos. Pavel spoke first about the Gospel passage, where Jesus says to the weak man, "From now on you must not sin." Protos. Pavel quoted the words of St. John Chrysostom, who tells us to keep the good habits we cultivated during Lent, when we took better care of our souls, going to confession and Holy Communion more often. Fasting was a preparation, and this state of preparation must not be forgotten. Our caution not to sin should remain. Father Paul defined sin as any act that does not respect the Lord's commandments. For the Lord said, "He who loves me will keep my commandments" (John 14:21). Protos. Paul also said that the one who sins moves away from God and man, because sin alienates us from those close to us. It is a shared responsibility to try to live as much as possible in obedience to what God has commanded us.

This word, and the grace that poured out upon us all during the service, was the foundation of another blessed day. After the Divine Liturgy, the young people served the meal, and enjoyed the beautiful day, playing frisbee on the grass and chatting under the terrace of the monastery. After some time to relax, we were blessed to listen to Fr. Ieremia for a conference on missionary work, speaking in particular about the spiritual preparation we must have in order to live a Christian life, namely how to form our hearts as a dwelling place for Christ, through prayer. Related to what Fr. Pavel told us not

long before, Fr. Ieremia said, "the heart is like a telescope aimed at God. Sin obstructs our view of Him. Along with this, he spoke to us about humility. Taking the words from psalm 50, Father told us, "God cannot resist a broken and humble heart. This we should remember as a law from the Lord."

Later, we attended Vespers, and chanted a Paraklesis to the Mother of God. After the evening meal, we had a presentation about Saint Andrew, the first-called Apostle, with a game to test what the participants learned. This activity helped the young people learn their Romanian Christian origins, namely what route St. Andrew took after the Descent of the Holy Spirit at Pentecost and how he was crucified on the X-shaped cross in Patra, Greece, passing through the cave in what is now the village Ion Corvin and which was

transformed into a monastery in Constanța county.

The evening ended by thanking God for these few but rich days, thanks to Mrs. Florina Radu, the former director of ROYA, who prepared all the food, and reminded us like a mother of the experiences of the past years with ROYA. God gave us so many gifts and joy in this camp that we now have the responsibility to share with people not only in our parishes, but wherever we go. Until the next camp, let us join together in prayer, to bring as many youth as possible to Christ, and to draw closer to Him.

Congresul AROLA

Congresul AROLA s-a desfășurat în perioada 24-26 mai 2024 în prezența Înaltpreasfințitului Mitropolit Nicolae, a Preasfințitului Episcop Ioan Casian, a PC Pr. Daniel Ene, îndrumătorul spiritual al organizației și a altor preoți din Mitropolia noastră. Congresul a fost organizat în două locații: Mănăstirea Acoperământul Maicii Domnului din Allegan, MI (SUA) și Mănăstirea Sfânta Cruce și Sf. Efrem cel Nou din Mono, ON (Canada). Au participat 43 de doamne din parohiile Mitropoliei noastre (25 din Canada și 18 din SUA), reprezentând 19 parohii.

Lucrările Congresului au început vineri seara într-o atmosferă de pace și bucurie, pricinuită atât de participarea împreună la rugăciunile de seară, cât și de revederea prietenelor mai vechi sau mai noi. În SUA, PC Pr. Daniel Ene ne-a făcut marea bucurie de a aduce în mijlocul nostru Sfintele moaște ale Sfintei Ana, ocrotitoarea organizației noastre. Delegationele din Canada au avut marea binecuvântare de a se închina la Sfintele moaște ale Sf. Ioan Maximovici, aduse de către PC Pr. Protopop Viorel Țencaliuc.

Într-o atmosferă festivă, majoritatea participantelor purtând costume populare românești, Congresul a continuat sâmbătă dimineața cu Sfânta Liturghie urmată de slujba parastasului pentru membrele AROLA ce au trecut la Domnul.

În cadrul Congresului AROLA a fost organiza-

tă conferința "Iubirea - scara care duce la desăvârșire" susținută de Dna. Dr. Alina Petre, Dna. Dr. Iulia Bora și Dra. Manager Adriana Căruntu de la Centrul de îngrijiri paliative Sf. Nectarie, București. Invitatele au prezentat aspecte importante despre îngrijirea paliativă atât a bolnavilor de cancer cât și a celor non-oncologici, precum și rolul important al Sfințelor Taine și al Sfinților în alinarea suferinței bolnavilor și a familiilor lor. Prezentarea făcută de cele trei invitate a fost primită cu mare interes și a condus la o mulțime de întrebări din partea participantelor. La sfârșitul conferinței, PS Episcop Ioan Casian a adăugat câteva remarci bazate pe bogata experiență a Preasfinției Sale în domeniu, încurajând doamnele prezente să facă tot posibilul pentru a-i sprijini pe cei bolnavi.

După masa de prânz, ÎPS Mitropolit Nicolae a oferit câteva cuvinte de încurajare tuturor delegatelor prezente, îndemnându-le să ducă o viață cât mai apropiată de biserică, astfel încât împreună să aducă mult folos duhovnicesc parohiilor din care fac parte. De asemenea a subliniat importanța de a ră-mâne unite, pentru că doar așa putem crește în credință și fapte bune.

A urmat prezentarea raportului de activitate din anii 2022-2024, precum și pre-zentarea și aprobarea rapoartelor financiare și a bugetului pentru Canada și SUA. Pe parcursul prezentării

acestor informații doam-nele din Comitetul Executiv au explicat și ce influență a avut AROLA asupra lor, accentuând atmosfera de familie în care se desfășoară întâlnirile și exprimându-și recunoștința pentru că au ocazia de a practica dragostea de aproapele prin intermediul proiectelor AROLA.

Următorul punct pe agendă a fost alegerea noului Comitet Executiv:

❖Președintă: Nicoleta Ștefan (Biserica Sf. Ștefan cel Mare și Sf. Nectarie, Oshawa, ON)

❖Vicepreședintă: Elena Alina Stan (Biserica Acoperământul Maicii Domnului, Houston, TX)

❖Secretară: Ioana Coman (Biserica Sfinții Trei Ierarhi, Syracuse, NY)

❖Trezorier SUA: Adriana Obreja (Catedrala Sf. Împ. Constantin și Elena, Chicago, IL)

❖Trezorier Canada: Geta Slavei (Biserica Toți Sfinții, Toronto, ON)

❖Responsabilă cu relațiile cu publicul: Mirela Manga (Biserica Sfânta Treime, Troy, MI)

Responsabile cu comunicările pe Protopopiate:

❖SUA Est – Mara Robu (Biserica Grigorie Teologul, Easley, SC)

❖SUA Centru – Psa. Nicole Neaga (Catedrala Buna Vestire, Olmsted Falls, OH)

❖SUA Vest – Simona Chilezan (Biserica Intrarea în Biserică a Maicii Domnului, Troy, MI)

❖Canada Est – Amalia David (Biserica Dimitrie cel Nou, Montreal, QC)

❖Canada Centru – Zorica Fanea (Catedrala Sf. Gheorghe și Sf. Andrei Șaguna, Windsor, ON)

❖Canada Vest – Ileana Gavriș (Biserica Împărați Constantin și Elena, Edmonton, AB)

În continuare, P.C. Pr. Daniel Ene a prezentat situația parohiilor din America Latină și profunda necesitate a sprijinirii programelor de ajutorare a

oamenilor din regiunile respective, care se confruntă cu o sărăcie accentuată. Sfinția Sa a încurajat organizația AROLA să se implice activ în strângerea de fonduri pentru mesele săptămânale oferite de Bisericele Mitropoliei noastre în America Latină.

La sfârșitul lucrărilor Congresului, P.C. Pr. Daniel Ene a mulțumit doamnelor care au făcut parte din Comitetul Executiv 2022-2024 și a îndemnat noul Comitet să ceară de la Bunul Dumnezeu răbdare și puterea de a-și îndeplini misiunea.

Sâmbăta seara am avut bucuria și onoarea să asistăm la depunerea jurământului de către noul comitet AROLA. În acest moment solemn ne-am amintit de cuvintele Sfântului Apostol Pavel care ne îndeamnă să fim uniți în duh și să lucrăm cu

toată inima pentru Domnul (Coloseni 3, 23). Fiecare membră a comitetului și-a asumat o responsabilitate sfântă, angajându-se să contribuie la creșterea și întărirea comunității noastre prin iubire, credință și fapte bune. Depunerea acestui jurământ nu este doar un act formal, ci un angajament profund de a sluji cu devotament și sinceritate. Este necesar ca doamnele din comitetul nostru să fie stâlpi de sprijin pentru toți cei care au nevoie, răspândind bunătate, compasiune și înțelepciune.

Duminică dimineața, după Utrenie și Sfânta Liturghie, ÎPS Mitropolit Nicolae a tâlcut Evanghelia duminicii despre vindecarea slăbănogului de la Vitezda, îndemnându-ne încă o dată să fim alături de cei bolnavi și care au nevoie de ajutor:

„Trebuie să luăm și noi aminte la relația noastră cu Dumnezeu, la dorința de a primi și noi îndreptare și mântuire, la rugăciunea noastră, la răbdarea noastră, la pocăința noastră ca să fim pregătiți să ne învrednicim de vindecarea și de mântuirea care vin de la Hristos. Avertismentul Mântuitorului "la aminte să nu mai păcătuiești ca să nu-ți fie ceva mai rău" se referă și la noi. Oare ce putea să-i fie mai rău acestui fost bolnav 38 de ani? Nu suferise destul? Mai rău putea să fie nu suferința trupească, ci suferința sufletească sau chiar moartea sufletească, adică îndepărtarea de Dumnezeu. Și acum înțelegem că Dumnezeu care s-a pogorât și l-a tămăduit pe acest om, l-a tămăduit nu numai de boala trupească, ci și de cea sufletească. La fel și noi trebuie să căutăm tămăduire de boala trupească și de cea sufletească. Dacă ascultăm cuvintele Sf. Simeon Noul Teolog înțelegem care ar fi această boală sufletească sau chiar moarte sufletească: absența Duhului Sfânt. Sf. Simeon spune că așa cum un trup lipsit de suflet este cu totul lipsit de viață, așa și sufletul lipsit de Duhul Sfânt este lipsit de viața duhovnicească. În acest pericol al lipsei Duhului, al lipsei vieții duhovnicești suntem cu toții cei care suntem botezați, dar care nu continuăm să cerem trimiterea Duhului Sfânt.”

A fost un Congres minunat în care ne-am bucurat de Arhierii și Părinții noștri și de tot harul care l-am simțit la fiecare pas. Am dori să mulțumim Ierarhilor noștri, ÎPS Mitropolit Nicolae și PS Episcop Ioan Casian, pentru tot sprijinul și încrederea acordată în această perioadă, P.C. Pr. Daniel Ene, îndrumătorul organizației, pentru dragostea și răbdarea cu care ne îndrumă, PC Pr. Protopop Viorel Țencaliuc pentru tot sprijinul acordat, d-nei. Dr. Alina Petre, d-nei. Dr. Iulia Bora și d-rei. Adriana Căruntu pentru informația împărtășită și sfaturile acordate cu atâta dragoste, PC Ieromonah Paisie de la Mănăstirea Acoperământul Maicii Domnului din Allegan, MI, PC Ieromonah Policarp de la Mănăstirea Sfânta Cruce și Sf. Efrem cel Nou din Mono, ON și tuturor

celor implicați în organizarea Congresului pentru găzduire și pentru ospitalitatea cu care ne-au primit, preoților parohi pentru sprijinul pe care ni-l oferă zi de zi, și nu în ultimul rând tuturor doamnelor din Mitropolia noastră. Dragi surori, nu am putea face nimic fără voi!

Ca încheiere și ca o continuare a Conferinței „Iubirea - scara care duce la desăvârșire”, am dori să vă împărtășim un gând inspirat din învățăturile Sfântului Nectarie. Sfântul Nectarie ne amintește că iubirea este calea cea mai sigură și înălțătoare către desăvârșire. Această iubire despre care ne vorbește nu este doar un sentiment trecător, ci și o forță divină care transformă viețile noastre. Prin iubire, ne apropiem de Dumnezeu, ne curățăm sufletele și ne pregătim pentru viața veșnică. Iubirea autentică, așa cum ne-a arătat-o Iisus Hristos prin jertfa Sa, înseamnă a ne dăruia pe noi înșine pentru ceilalți, a-i iubi necondiționat și a-i ierta din toată inima. Este iubirea care depășește orice bariere și aduce pacea, vindecarea și mântuirea. În fiecare zi, suntem chemați să urcăm această scară a iubirii prin faptele noastre bune, prin rugăciune și prin slujirea aproapelui. Să ne amintim că fiecare act de iubire ne apropie mai mult de desăvârșirea spirituală, de asemănarea cu Hristos.

Vă îndemnăm, aşadar, să îmbrățișăm împreună această chemare sfântă. Să trăim iubirea în toate aspectele vieții noastre și să fim exemple vii ale credinței noastre. În toate lucrurile, să căutăm să facem voia lui Dumnezeu, astfel încât prin iubirea noastră să aducem lumină în lume și să ne apropiem de desăvârșire.

Fie ca harul și pacea Domnului să fie cu noi și să ne însoțească pe calea iubirii și a desăvârșirii!

Sărbătorirea hramului la Edmonton, Alberta, Canada

PR. GEORGE BAZGAN

În zilele de 1-2 iunie 2024, la Catedrala Sf. Constantin și Elena din Edmonton a avut loc sărbătorirea Hramului și sfințirea noii picturi bisericești.

Sâmbătă, 1 iunie, la orele 16:30, s-a săvârșit Taina Sf. Maslu, oficiată de un sobor alcătuit din: Preasfințitul Ioan Casian, Episcopul Ortodox Român al Canadei, Pr. Paroh George Bazgan, Pr. Protopop Călin Mărincaș (Saskatoon), Pr. Ovidiu Moldovan (Calgary) și Pr. Gheorghe Ioan Petrovan din Edmonton. La orele 18.30 a avut loc Vecernia Mare, oficiată de soborul amintit, la care s-a alăturat și IPS Părinte Nicolae, Arhiepiscopul Ortodox Român al Statelor Unite ale Americii și Mitropolitul Orthodox Român al celor două Americi.

Duminică dimineața, în sunetul clopotului, cei doi ierarhi ai Mitropoliei noastre au fost întâmpinați cu tradiționala pâine și sare. A urmat sfințirea picturii murale, executată cu multă măiestrie de iconograful Florin Vlad. Acesta a fost capitolul final al proiectului iconografic început cu 23 de ani în urmă.

După citirea evangheliei din Duminica Samarinenței, Înaltpreasfințitul Mitropolit Nicolae a spus: "Este bucurie mare astăzi să fim împreună la acest moment de împlinire a unei munci a Părintelui George și a dumneavoastră a tuturor de a împodobi această frumoasă biserică. Duminica de astăzi este foarte importantă pentru că Hristos Însuși îi descoperă femeii samarinence, în mod clar și

direct, că El este Mesia pe care-L aștepta poporul. La sfârșitul pericopei evanghelice auzim cuvintele locuitorilor Sihem: credem, nu numai pentru cuvintele tale, ci și pentru că și noi L-am întâlnit pe Hristos, Mântuitorul lumii.

În continuare, Înaltpreasfințitul Nicolae a dezvoltat două teme desprinse din conversația Mântuitorului cu femeia samarineancă:

"Hristos, dintr-o dată ridică nivelul discuției: "dacă ai fi știut darul lui Dumnezeu și cine este cel ce-ți cere apă, tu ai fi cerut și el ți-ar fi dat apa cea vie." Iată, aceasta este prima temă a evangheliei de astăzi: apa cea vie. Ce este această apă vie? Este izvor de viață veșnică. Apa cea vie este Duhul cel Sfânt, revărsarea dragostei lui Dumnezeu.

A doua temă a acestei lungi conversații este închinarea în duh și în adevăr: „vine vremea când vă veți închina lui Dumnezeu în duh și în adevăr. Dumnezeu este duh și astfel de închinători își dorește." Închinarea în duh și în adevăr se referă la faptul că, odată cu venirea lui Hristos, nu mai avem legea veche și prescripțiile ei, ci ne închinăm în duh și în adevăr; avem o comuniune adevărată cu Dumnezeu. Închinarea în duh și în adevăr se referă la șansa noastră a creștinilor să ne închinăm lui Dumnezeu Tatăl, recunoscând persoana Mântuitorului și a Duhului Sfânt, care se coboară în Biserică. Duhul Sfânt s-a coborât astăzi asupra picturii bisericii acesteia și se coboară prin toate Tainele Bisericii. Să căutăm

apa cea vie, să-L căutăm pe Hristos, să cerem trimiterea Duhului!”

Sfânta Liturghie arhierească s-a încheiat cu slujba de pomenire a ctitorilor, închinătorilor și sprijinitorilor bisericii adormiți întru Domnul.

A luat apoi cuvântul Preasfințitul Părinte Ioan Casian, care a vorbit în mod detaliat despre viața Sf. Constantin cel Mare, unul din cei doi patroni ai parohiei noastre:

“Există o legătură între citirea apostolului din această duminică, în care ni se spune despre revelația Sf. Apostol Pavel pe drumul Damascului și cea a Sf. Constantin cel Mare înainte de lupta împotriva lui Maxentiu din anul 312. Sf. Constantin a văzut deasupra soarelui semnul Sfintei Cruci strălucind pe cer, însoțit de aceste cuvinte: “in hoc signo vinces.” Acest moment marchează începutul ascendenței sale, care va culmina cu primirea Botezului înainte de moarte. Unele din măsurile luate de Sf. Constantin cel Mare se pot vedea chiar și în zilele noastre. Prin edictul de la Milan din 313, credința creștină a devenit legală. El este cel care a convocat Sinodul I ecumenic de la Niceea din anul 325, la care s-

a condamnat erezia ariană și s-a alcătuit prima parte a Simbolului de Credință (Crezul). Tot atunci s-au stabilit criteriile pentru sărbătorirea Paștilor. În anul 321, duminica a fost declarată ziua oficială de odihnă. Mama Sf. Constantin cel Mare, Împărăteasa Elena, este cea care a aflat Crucea pe care fusese răstignit Mântuitorul Hristos și la 14 septembrie 335 s-a sfințit biserica ridicată deasupra Sfântului mormânt.”

Înaltpreasfințitul Mitropolit Nicolae a dăruit parohiei gazdă o frumoasă icoană a Sfinților Împărați Constantin și Elena, cu dedicație specială. Apoi, Părintele Mitropolit a oferit crucea mitropolitană americană și diploma pentru merite deosebite iconografului Florin Vlad.

A urmat masa, special pregătită de către neobositele femei ale parohiei noastre.

Slavă lui Dumnezeu pentru tot ajutorul!

Înălțarea Domnului – hramul de vară al Mănăstirii „Sfântul Dimitrie cel Nou”

PROTOSINGHEL IEREMIA BERBEC

Prin mila lui Dumnezeu, Mănăstirea „Sfântul Dimitrie cel Nou” din Middletown, NY, și-a serbat și anul acesta hramul de vară - „Înălțarea Domnului” – în ziua de sâmbătă, 15 iunie 2024. Zilele de hram au fost bogate în bucurie și daruri duhovnicești. În primul rând, Înaltpreasfințitul Mitropolit Nicolae ne-a cinstit din nou cu prezența sa în mijlocul nostru și a fost înconjurat de un sobor mare de preoți și diaconi. De asemenea, prezența Arhimandritului Melchisedec Velnic, starețul Sfintei Mănăstiri Putna, dimpreună cu încă 4 părinți putneni, care au luat parte la slujbele premergătoare zilei de sâmbătă și au întărit sufletele credincioșilor prin cuvinte de învățătură și rugăciuni, a fost o mare binecuvântare pentru obștea și susținătorii mănăstirii.

Bucuria praznicului a început încă de vineri seara, odată cu săvârșirea Vecerniei Mari și s-a continuat în mod firesc, ziua următoare cu săvârșirea Sfintei Liturghii. Înainte de începutul Sfintei Liturghii, Înaltpreasfințitul Părinte Nicolae a sfințit o frescă mare cu Înălțarea Domnului, adusă de părinți de la Putna. Fresca a fost instalată pe arhondaricul mănăstirii, în dreptul paraclisului, spre împodobirea incintei mănăstirii. Harul Sfintei Liturghii Arhieresti a fost înmulțit de cântările frumoase și de rugăciunile părinților și ale credincioșilor, prezenți în număr mare.

Cuvântul de învățătură al Înaltpreasfințitului Părinte Nicolae a punctat câteva aspecte importante despre Înălțarea Domnului:

„Iată, acum Hristos Se înalță la ceruri și le spune apostolilor că se va împlini făgăduința Tatălui, aceea a trimiterii Duhului Sfânt. Cei

neînțelegători și fricoși, cei care s-au ascuns atunci când Hristos a fost dus la răstignire și a murit pe cruce, cei care nu înțelegeau nimic din cuvintele Lui, au devenit prin trimiterea Duhului la Cinzecime, apostolii lumii, cei care au fost să vestească întâlnirea lor cu Hristos cel înviat. Îl întâlniseră de mai multe ori și nu au înțeles. Abia după ce Duhul a venit, le-a luminat mintea, le-a întărit voința să meargă să vestească înaintea împăraților lumii realitatea întâlnirii cu Hristos cel înviat. Nu au vestit împlinirea profețiilor, nu au vestit filosofii frumoase, ci au vestit întâlnirea lor personală cu Hristos cel înviat, care pentru ei a devenit o realitate ce le-a schimbat viața și care va schimba viața întregii omeniri. Așadar, Hristos Se înalță la ceruri și se împlinește făgăduința Tatălui prin trimiterea Duhului Sfânt peste zece zile la Cinzecime...

Părintele Dumitru Stăniloae ne încredințează că acest har al Înălțării cu trupul omenesc la ceruri este deplina îndumnezeire a naturii umane prin faptul că trupul omenesc așezat de-a dreapta Tatălui este pătruns de iubirea infinită a lui Dumnezeu. Acestea sunt cuvintele părintelui Stăniloae. Prin această ridicare a trupului omenesc la ceruri, Hristos mai împlinește făgăduința Sa că Se va ridica pentru a ne pregăti lăcaș. Aici e sensul viețuirii noastre. Hristos ne așteaptă să ne primească în brațele Sale, atunci când vom trece și noi din viața aceasta în Împărăția cea veșnică, cei care credem în El, cei care Îl mărturisim, care vestim Învierea Lui, vom avea parte de acest lăcaș în ceruri, împărtășindu-ne de comuniunea lui Dumnezeu-Tatăl, al Fiului și al Sfântului Duh. Amin!”

La momentul potrivit în timpul Sfintei Liturghii, Înaltpreasfințitul Mitropolit Nicolae a hirotonit pe unul dintre viețuitorii mănăstirii, monahul Iacob, întru ierodiacon.

La finalul Sfintei Liturghii, au fost pomeniți ca de fiecare dată și cei adormiți, săvârșindu-se și o slujbă de Parastas. Apoi, „în semn de prețuire și recunoștință pentru jertfa și dragostea arătată pentru Mănăstirea Sfântul Cuvios Dimitrie cel Nou din Middletown, New York”, Înaltpreasfințitul Părinte Nicolae a dăruit două Cruci Americane Mitropolitane: doamnei Geta Alexandru și domnului George Petre. De asemenea, pe lângă darurile rugăciunilor și ale cuvintelor de folos, părintele stareț Melchisedec a dăruit Mănăstirii „Sfântul Dimitrie cel Nou” încă două icoane mari pictate la Mănăstirea Putna cu Sf. Ioan Gură de Aur și cu Sf. Iacob Putneanul, care au și împodobit pavilionul dimpreună cu celelalte cinci icoane pe care le-a dăruit anul trecut. Totodată, a dăruit și Înalt Preasfințitului Nicolae o icoană pictată tot în Mănăstirea Putna cu Sfântul Ierarh Nicolae.

Părintele stareț Ieremia a mulțumit tuturor pentru dragostea, jertfa și ajutorul oferite, invitându-l pe părintele stareț Melchisedec să ofere un cuvânt de îmbărbătare pentru

timpurile în care trăim. Cuvântul părintelui stareț Melchisedec a făcut referire la exemplul Sfântului Ștefan cel Mare:

„Cred că am mai dat acest exemplu. E despre Sfântul nostru drag, Ștefan cel Mare, care L-a iubit mult pe Dumnezeu. După bătălia de la Vaslui, atunci când s-a înfricoșat văzând cât de mulți erau turcii, iar unul dintre supușii săi a căzut în genunchi și i-a zis că îi vor fi toți alături, ceea ce a și fost așa, a poruncit 4 zile de post și când s-a întors în Cetatea Sucevei, Ștefan a fost primit ca un purtător de biruință. Pe cine numim noi «purtători de biruință»? Pe sfinții mari mucenici. Sfântul Teoctist I l-a primit ca pe un purtător de biruință pentru că a cunoscut că în Ștefan s-a împlinit gândul și lucrarea lui Dumnezeu. Ei bine, aceasta vă doresc. Fiecare dintre dumneavoastră să vă așezați în gândul și lucrarea lui Dumnezeu.”

La slujbă a participat și Excelența Sa, Dna. Simona Florea, Consulul General al României la New York. Ziua a fost dăruită cu vreme bună, frumoasă, iar bucuria Hramului a fost continuată cu o agapă frățească. Slavă Domnului pentru toate!

The 75th Anniversary of St. Nicholas Romanian Orthodox Church in Shrewsbury, MA

FR. VASILE AILENI

St. Nicholas Church in Shrewsbury, MA celebrated its 75th anniversary on Sunday, June 23rd. In an atmosphere of celebration, His Eminence, Archbishop and Metropolitan Nicolae, was welcomed with bread and salt according to the ancestral custom.

The event began with Vespers on Saturday evening. On Sunday, at the Divine Liturgy, after the prayers of the bowing of the knees, a memorial service was held for the founders and benefactors of our holy church. In his sermon, His Eminence urged us to meditate on the gifts of the Holy Spirit which are poured out at Pentecost, gifts mentioned by St. Paul in the Epistle to the Galatians, chapter 5, to the example of the founders and benefactors of the parish of 75 years, and to the legacy we pass on to our children. His Eminence offered the community an icon of St. Nicholas, the patron of our church, and an anniversary award.

The agape meal was attended by many faithful animated by this important anniversary, with traditional dishes and the extraordinary presence of Mrs. Iuliana Roata and her husband Felix. Their presence warmed up the atmosphere and augmented the joy of being together on this anniversary.

Joining His Eminence Metropolitan Nicolae were Fr. John Downie of Southbridge, MA and Deacon Sergiu Concu. Fr. Vasile Aileni presented anniversary trophies to Metropolitan Nicolae, Deacon Sergiu Concu and members of the Parish Council and emphasized the importance of their love and devotion to St. Nicholas Church in Shrewsbury, MA.

Fr. Vasile thanks all those who were involved in making this event possible: parish council members, ladies committee, sponsors, donors and participants!

The next event will be the installation of the metal Holy Cross in place of the wooden one on September 7, 2024, an event we wholeheartedly invite you to attend!

Together we'll make it happen!

St. Nicholas Romanian Orthodox Church was founded by a group of Macedo-Romanian Orthodox in Worcester, MA in 1949. On November 9, 1950 the first priest, Fr. Petru Avram. On December 7, 1951, His Grace Andrei Moldovan consecrated the new parish church. Later, in December 1965, the renovated church was reconsecrated.

The parish continued to grow in numbers and diversity in the 1970s and 1980s. In the spring of 1997, a parcel of land was purchased in Shrewsbury, and on June 20, 1999, the 50th anniversary of the parish, the cross and cornerstone were blessed on the site of the future church. In the spring of 2003, the first phase of construction was completed and the congregation moved into the new home where it exists to this day.

Jertfire pe altarul cuvântului

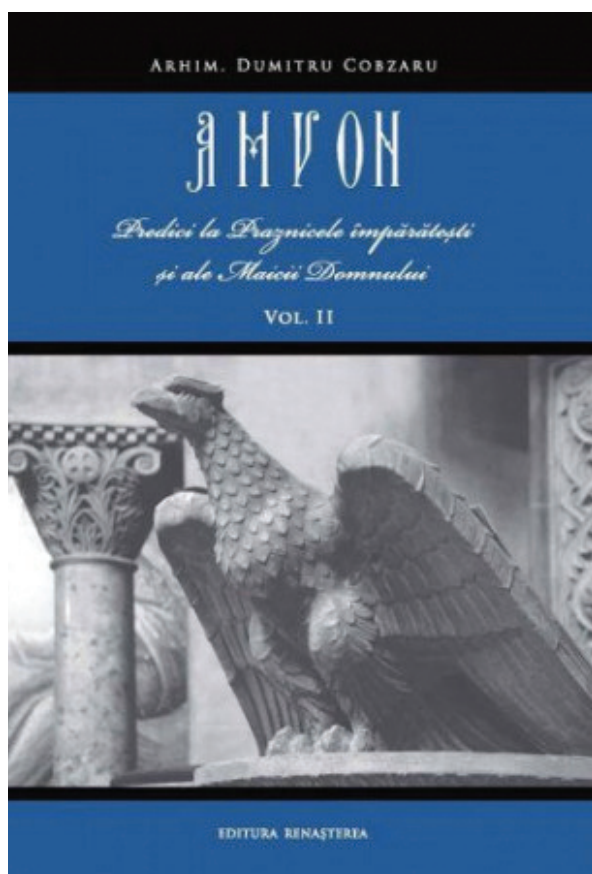
Arhim. Dr. Dumitru Cobzaru, Logos – predici la Praznicele Împărătești și ale Maicii Domnului, vol. 2, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2024, 530 p.

RECENZIE DE PROTOS. DR. MAXIM MORARIU

Părintele Arhimandrit dr. Dumitru Cobzaru e deja un nume cunoscut în peisajul cultural, omiletic și cel duhovnicesc românesc. În timp ce activitatea edilitară, desfășurată ca stareț al Lavrei Niculei, ori cea de exarh al Mănăstirilor din Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Vadului, Feleacului și Clujului vin să-l recomande pentru hărnicia, discernământul și priceperea în chestiuni administrative, volume precum *Logos*, monografii, ori studii și articole (numeroase și valoroase deopotrivă, oferite mereu publicului într-o ținută grafică demnă de invidiat), care-i poartă semnătura, aduc mărturie cu privire la talentul său cărturăresc și vocația sa scriitoricească.

Diferite din perspectiva lungimii, structurii ori mesajului, cele 100 de cuvinte conținute în paginile amplului instrument omiletic pe care autorul dorește să-l ofere drept ajutor fraților mai tineri în munca de propovăduire, sunt la rândul lor subsumate mai multor secțiuni. În cadrul lor Preacuvioșia sa abordează deopotrivă aspecte privitoare la Hristologie, Mariologie, viața practică a creștinului, morală, spiritualitate, ori istoria Ortodoxiei de pe meleagurile românești.

Părintele Dumitru reușește deopotrivă să ofere expozeuri teologice care nu se adresează, totuși, unui public exclusivist, să coreleze adevărul Scripturii cu realitățile cotidiene și să

pună accentele așa cum se cuvinte. Astfel, la Pogorârea Sfântului Duh, de exemplu, definește Praznicul, subliniind multiplele sale valențe. În același timp, nu omite corelarea celor prezentate aici cu aspecte privitoare la originea poporului nostru, activitatea osârdnică de propovăduire a unuia dintre corifeului Apostolilor, ori aspecte catehetice precum păcatele împotriva Duhului Sfânt (p. 16-18), sau trăsăturile Bisericii (p. 8-10).

Praznice precum cel al Sfintei Treimi sunt apoi reiterate prin prisma modului în care poate fi înțeleasă Treimea de către omul simplu, iar Schimbarea la față a Domnului se constituie, datorită talentului omiletic al celui în cauză, într-un eveniment la care toți cei de față devin martori, chemați fiind să se împărtășească de lumină (p. 67-71), să-L privească pe Fiul întrupat față către față (p. 65-66), să se convertească (p. 83-82), ajungând să practice iubirea jertfelnică (p. 85-90) și să strălucească ei înșiși, primind

lumină din lumina cea izvorătoare de viață.

Pagini suave, pline de conținut duhovnicesc sunt de asemenea dedicate de către părintele arhimandrit dr. Dumitru Cobzaru și Maicii Domnului. Ca stareț al Niculei a fost el însuși martor al dragostei pe care o revarsă cu prisosință asupra poporului și probabil, de aceea, ține să vorbească cu atâta însuflețire despre dânsa. Evenimente cu caracter spiritual, sacramental și liturgic precum Adormirea Maicii Domnului, punerea ei în raclă, nașterea ei, acoperământul, ori toate celelalte, sunt încadrate într-o complexă alcătuire, menită a o immortaliza în cuvinte pe Născătoarea de Dumnezeu. Același lucru se poate spune și despre Cruce, care devine în ochii cititorilor un instrument cu relevanță soteriologică, putând fi înțeles în cheia iubirii (p. 155-159), ca îmbrățișare (p. 160-165), în relație cu neamul din care facem parte (p. 166-169), ori într-un context familial (p. 170-171). Metafore precum „răsad dumnezeiesc” (p. 189) vin să vorbească despre legătura dintre aceasta și divinitate, dar și despre modul în care istoria Mântuirii capătă prin intermediul ei valențe și accente noi.

Lectura entuziastă și sinestezică a Scripturii îl face pe părintele Cobzaru să invite la trăirea, dincolo evenimentelor liturgice ca actanți, nu ca spectatori. Iată, de exemplu, cum își invită dânsul auditoriul să înțeleagă și să trăiască evenimentul Schimbării la față:

„Precum în Maica Domnului s-a găsit pământul neprihănit, ca din el să Se plămădească Noul Adam, prin Noul Adam, astăzi, de Schimbarea la Față a Domnului, avem imaginea celui dintâi om care a fost adus din neființă la ființă. Așa arăta Adam, precum Domnul Hristos schimbat la față pe Muntele Taborului: fața lui strălucea ca soarele, iar veșmintele lui erau ca lumina, însă prin păcat, i s-a întunecat fața și a avut nevoie de haine de

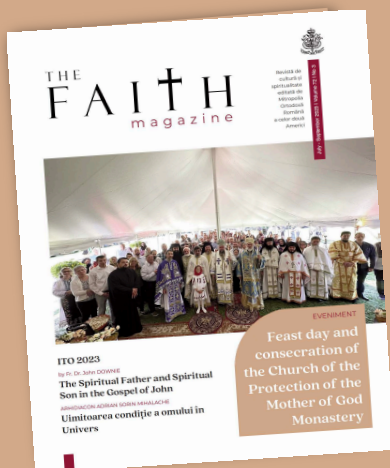
piele, ca să-și poată ascunde neputința firii.

Așadar, această măreață sărbătoare a Schimbării la Față a Domnului este imaginea pe care noi trebuie să ne-o însușim. Atâta timp cât vechiul Adam a avut-o și avea și potențialul să devină asemenea lui Dumnezeu, și noi, prin Noul Adam, Care ne-a răscumpărat din păcat, din robia iadului și a morții, putem să redobândim starea lui Adam celui dintâi, din rai, și, mai mult, avem acest potențial, pe care trebuie să-l lucrăm, și anume asemănarea cu Dumnezeu". (p. 67).

Bogată în conținut teologic și în același timp, lucrare cu relevanță pentru spațiul omiletic, antologia intitulată *Logos*, a părintelui arhimandrit dr. Dumitru Cobzaru se constituie deopotrivă într-o cercetare valoroasă și într-un instrument util pentru slujitorii altarelor. În același timp, aduce o mărturie prețioasă cu privire la activitatea rodnică pe care autorul o desfășoară, atât de la înălțimea amvonului Catedralei din inima Transilvaniei, cât și din alte locuri în care este solicitat să sădească Cuvântul lui Dumnezeu în inimile oamenilor.

THE FAITH magazine

Romanian Orthodoxy in America

**YES! I want to subscribe to Credința / The Faith Magazine.
One year subscription (4 issues) — \$ 10 USD / 15 CAD**

**YES! Please send me the 2023 The Faith Almanac
(Almanahul Credința) — \$ 10 USD / 12 CAD**

Make checks payable and mail to:

Vă rugăm să trimiteți comanda pe numele și adresa Arhiepiscopiei:

Romanian Orthodox Metropolia of the Americas

5410 North Newland Avenue · Chicago IL 60656-2026 · USA

Name:

Address:

City:

State:

Zip:

Country:

Phone: